2026/799

1.4.2026

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2026/799,

30. märts 2026,

millega ühtlustatakse maksejõuetusõiguse teatavaid aspekte

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ([1])

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Käesoleva direktiivi eesmärk on aidata kaasa siseturu ja kapitaliturgude liidu nõuetekohasele toimimisele ning kaotada liikmesriikide maksejõuetuse valdkonna õigusaktide vahelistest erinevustest tulenevad tõkked põhivabaduste, näiteks kapitali vaba liikumise ja asutamisvabaduse teostamiselt.

(2) Maksejõuetusmenetlustega tagatakse finants- ja majandusraskustes olevate äriühingute või füüsilisest isikust ettevõtjate nõuetekohane lõpetamine või saneerimine. Finantsinvesteeringute kontekstis on need menetlused, sealhulgas kõnealuste äriühingute ja füüsilisest isikust ettevõtjate vara väärtuse täpseks hindamiseks ette nähtud asjakohased kaitsemeetmed, eriti olulised, sest nende raames määratakse kindlaks selliste investeeringute lõplik tagasinõudmise väärtus. Suured erinevused maksejõuetusõiguse materiaalõiguslikes normides, nagu on nenditud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2015/848, ([3]) on kaasa toonud õiguskindluse vähenemise ja maksejõuetusmenetluste tulemuste prognoositavuse halvenemise. Sissenõutava väärtuse ja maksejõuetusmenetluste lõpuleviimiseks kuluva aja suured erinevused liidus halvendavad kulude prognoositavust siseturul piiriülestes olukordades võlausaldajate ja investorite jaoks. Sellised erinevused liikmesriikide normides vähendavad huvi teha piiriüleseid investeeringuid ning tekitavad seega tõkkeid ja mõjutavad kapitali piiriülest liikumist nii liidus kui ka liidust kolmandatesse riikidesse ja vastupidi. Sellest tulenevalt võib maksejõuetusõiguse teatavate aspektide ühtlustamiseks olla vaja muuta mõne liikmesriigi õigusakte.

(3) Siseturu lõimumine maksejõuetusõiguse valdkonnas käesoleva direktiivi abil on võtmetähtsusega, et parandada liidu kapitaliturgude toimimise tõhusust, sealhulgas võimaldades äriühingutele paremat juurdepääsu rahastamisele. Seepärast on vaja sätestada miinimumnõuded maksejõuetusmenetluste teatavatele aspektidele, mis mõjutavad märkimisväärselt asjaomaste menetluste tõhusust ja kestust, eelkõige piiriüleste maksejõuetusmenetluste korral.

([1]) ELT C 184, 25.5.2023, lk 34.
([2]) Euroopa Parlamendi 10. märtsi 2026. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 30. märtsi 2026. aasta otsus.
([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrus (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta (ELT L 141, 5.6.2015, lk 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/848/oj).

(4) Käesolev direktiiv ei piira maksejõuetusmenetluste kontekstis töötajate individuaalseid ja kollektiivseid õigusi, mis tulenevad liidu ja riigisisesest õigusest, eelkõige nõukogu direktiividest 98/59/EÜ ([4]) ja 2001/23/EÜ ([5]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividest 2002/14/EÜ, ([6]) 2008/94/EÜ ([7]) ja 2009/38/EÜ ([8]) ning neid ülevõtvatest riigisisestest õigusaktidest. Eelkõige ei piira käesolev direktiiv kohustusi, mis puudutavad töötajate teavitamist ja nendega konsulteerimist ning töötajate õigusi ettevõtte, äriühingu või ettevõtte või äriühingu osa ülemineku korral vastavalt nimetatud direktiividele ja neid ülevõtvatele riigisisestele õigusaktidele, sealhulgas juhul, kui kõnealused riigisisesed õigusaktid sisaldavad norme, mis on töötajate või nende esindajate jaoks soodsamad kui nimetatud direktiivides sätestatud normid.

(5) Selleks et kaitsta pankrotivara väärtust võlausaldajate jaoks, peaksid riigisisesed maksejõuetusalased õigusaktid sisaldama mõjusaid norme võlausaldajaid kahjustavaid ja enne maksejõuetusmenetluse algatamist lõpule viidud õigustoiminguid käsitlevate hagide, sealhulgas tehingute tühisuse tuvastamise, nende kehtetuks tunnistamise või täitmisele mittekuuluvuse hagide (edaspidi „vara tagasivõitmise hagid“) kohta. Selle kindlakstegemiseks, kas õigustoiming kahjustab võlausaldajaid, on vaja arvesse võtta mõistete „pankrotivara“ ja „maksejõuetusmenetluses osalev võlausaldaja“ määratlust. See on eriti asjakohane juhul, kui teatavad õigused ei ole riigisisese õiguse kohaselt osa pankrotivarast, vaid on seotud võlgniku eraeluga, näiteks õigus sõlmida või lõpetada abielu või õigus lapsendada. Käesolevas direktiivis sätestatud vara tagasivõitmist reguleerivaid norme ei tohiks kohaldada pärandi vastuvõtmise ega sellest keeldumise suhtes.

(6) Võttes arvesse, et vara tagasivõitmise eesmärk on pöörata tagasi õigustoimingu kahjulik mõju pankrotivarale, on asjakohane lugeda õigustoimingu kahjulik mõju tekkinuks õigustoimingu lõpuleviimisel, mitte selle sooritamisel. Käesoleva direktiivi kohaldamisel loetakse õigustoiming lõpuleviiduks, kui sellel on riigisisese õiguse kohaselt õiguslikud tagajärjed. Kui aga riigisisese õiguse kohaselt sõltuvad õigustoimingu õiguslikud tagajärjed selle kandmisest avalikku registrisse, peaks liikmesriikidel olema võimalik ette näha, et õigustoiming loetakse lõpuleviiduks niipea, kui kõik muud selle tulemuslikkuse nõuded on täidetud, kuna õigustoimingu avalikku registrisse kandmiseks kuluv aeg on väljaspool võlgniku ja teiste asjaomase õigustoimingu poolte kontrolli.

(7) Käesoleva direktiivi kohaldamisel tuleks vara tagasivõitmist reguleerivate normide kohaseid õigustoiminguid tõlgendada laialt, et hõlmata igasugune tahtlik käitumine, millel on õiguslikud tagajärjed ja mis kahjustab võlausaldajaid, sõltumata sellest, kas need õiguslikud tagajärjed või kahjulik mõju on tahtlikud, sealhulgas siis, kui õigustoimingut sooritava isiku eesmärk ei ole pettus, olenemata muude õigusvaldkondade sätetest. Toimingut, mille sooritab isik, kes ei tegutse teadlikult või tegutseb muul viisil oma vaba tahet kasutamata, ei tohiks siiski pidada käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaks õigustoiminguks. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ette näha, et käesoleva direktiivi kohaldamisel hõlmab „õigustoimingu“ mõiste ka tegevusetust, sest ei ole olulist vahet, kas võlausaldajad kannavad kahju asjaomase poole tegevuse või tegevusetuse tõttu. Lisaks ei tohiks vara tagasivõitmise hagisid reguleerivate normide kohaldamisala piirduda üksnes võlgniku sooritatud õigustoimingutega, vaid peaks hõlmama ka võlgniku vastaspoole või kolmanda isiku sooritatud õigustoiminguid.

([4]) Nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiv 98/59/EÜ kollektiivseid koondamisi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 225, 12.8.1998, lk 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1998/59/oj).

([5]) Nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/23/EÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 82, 22.3.2001, lk 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/23/oj).

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/14/EÜ, millega kehtestatakse töötajate teavitamise ja nõustamise üldraamistik Euroopa Ühenduses (EÜT L 80, 23.3.2002, lk 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/14/oj).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta direktiiv 2008/94/EÜ töötajate kaitse kohta tööandja maksejõuetuse korral (ELT L 283, 28.10.2008, lk 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/94/oj).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/38/EÜ Euroopa töönõukogu asutamise või töötajate teavitamise ja nendega konsulteerimise korra sisseseadmise kohta liikmesriigiülestes ettevõtetes või kontsernides (ELT L 122, 16.5.2009, lk 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/38/oj).

(8) Käesolevas direktiivis sätestatakse vara tagasivõitmise hagisid reguleerivad miinimumnormid. Seepärast peaks liikmesriikidel olema võimalik säilitada või vastu võtta vara tagasivõitmise hagisid käsitlevaid sätteid, mis on kõigi võlausaldajate jaoks soodsamad kui käesoleva direktiivi kohased sätted, välja arvatud käesolevas direktiivis sätestatud vara tagasivõitmise hagide aegumistähtaeg. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik näha ette eeldused või nõuded, mis leevendavad tõendamiskoormist selle poole kasuks, kes väidab, et õigustoiming on tühine, kehtetuks tunnistatav või täitmisele mittekuuluv.

(9) Võlgniku vastaspoole õiguspäraste ootuste kaitseks peaks vara tagasivõitmise hagi tulemusena toimuv mis tahes sekkumine õigustoimingu kehtivusse või täitmisele kuuluvusse olema proportsionaalne selle õigustoimingu lõpuleviimise asjaoludega. Nende asjaolude hulka kuuluvad võlgniku kavatsus, vastaspoole teadlikkus või õigustoimingu lõpuleviimise ja maksejõuetusmenetluse algatamise vahel möödunud aeg. Seetõttu on vaja eristada vara tagasivõitmise hagide mitmesuguseid konkreetseid aluseid, mis rajanevad ühistel ja tüüpilistel faktidel ning täiendavad vara tagasivõitmise hagide üldisi eeltingimusi. Iga sellise sekkumise korral tuleks austada ka Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) sätestatud põhiõigusi.

(10) Vara tagasivõitmise hagid peaksid hõlmama õigustoiminguid, mis on lõpule viidud teatava miinimumperioodi jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise kuupäeva, või liikmesriikides, kus maksejõuetusmenetluse saab algatada võlgniku haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmete otsusega, enne sellise otsuse tegemise kuupäeva. Võimalus esitada vara tagasivõitmise hagi ei tohiks sõltuda ajast, mis kohtul kulub maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse läbivaatamiseks või mida on vaja otsuse vastuvõtmiseks riigisisese õiguse kohaselt.

(11) Vara tagasivõitmise hagide kontekstis tuleks eristada õigustoiminguid, mille puhul oli vastaspoole nõue sissenõutav ja täitmisele kuuluv ning see rahuldati või tagati nõuetekohaselt (edaspidi „ühilduv täitmine“), ja õigustoiminguid, mille sooritamine ei olnud võlausaldaja nõudega täielikult kooskõlas (edaspidi „mitteühilduv täitmine“). Mitteühilduva täitmise näited on: enneaegsed maksed; võla tagasimaksmine ebatavaliste maksevahenditega; varem tagamata nõude hilisem tagamine, milles ei ole algses võlaõigusliku lepingus kokku lepitud; erakorralise lõpetamise õiguse andmine või muud muudatused, mida ei ole asjaomases lepingus ette nähtud; õiguskaitsest loobumine; ning vastuväited või vaidlusaluste võlgade omaksvõtmine. Ühilduva täitmise korral tuleks vara tagasivõitmisel võlausaldaja eelistamise alusele tugineda üksnes juhul, kui tühise, kehtetuks tunnistatava või täitmisele mittekuuluva õigustoimingu võlausaldaja teadis tehingu tegemise ajal, et võlgnik oli maksejõuetu. Nii ühilduva kui ka mitteühilduva täitmise korral tuleks vastaspoole nõude „rahuldamise“ ja „tagamise“ mõistet tõlgendada laialt, et hõlmata ka sellised toimingud, mis loovad tasaarvestusõiguse või annavad võlausaldajatele eelisõiguse.

(12) Vara tagasivõitmise hagisid käsitlevaid käesoleva direktiiviga kehtestatud norme ei tuleks kohaldada teatavate õigustoimingute suhtes, mis kujutavad endast ühilduvat täitmist, nimelt õigustoimingud, mis sooritatakse vahetult õiglase tasu eest võlgniku vara kasuks. Nende õigustoimingute eesmärk on toetada võlgniku ettevõtte tavalist igapäevast tegevust. Et selliste õigustoimingute suhtes ei kohaldataks vara tagasivõitmist käsitlevaid norme, peaks sellistel õigustoimingutel olema lepinguline alus ja need peaksid eeldama poolte vastastikuste kohustuste vahetut täitmist. Veelgi enam, nendest õigustoimingutest tulenev sooritus ja vastusooritus peaksid olema väärtuselt võrdsed ning vastusooritusest peaks saama kasu võlgnik, mitte kolmas isik. Õigustoimingud, mille suhtes ei tuleks kohaldada vara tagasivõitmist käsitlevaid norme, hõlmavad kiiret kaupade eest tasumist või palkade või teenustasude viivitamatut maksmist, võlgniku igapäevaseks tegevuseks vajalike kaupade eest sularaha- või kaardimaksete tegemist, kaupade või toodete tarnimise või teenuste osutamise eest tasumist, pandiõiguse loomist laenu väljamaksmise tagatisena või laenu pikendamise ajal, kui see on riigisiseste normide kontekstis vajalik soorituse ja vastusoorituse võrdse väärtuse tagamiseks, ning riigilõivude kiiret tasumist konkreetse hüve eest (näiteks juurdepääs avalikule omandile või avaliku sektori asutustele). **Siiski tuleks v**ara tagasivõitmist käsitlevaid norme kohaldada antud laenude suhtes. Riigisisese õiguse kohast töötasu maksmist võlgniku töötajale peaks olema võimalik pidada vahetuks soorituseks, kui töötasu makstakse kolme kuu jooksul alates asjaomase töötaja poolt teenuste osutamisest.

(13) Tasumata võla maksmist võlgniku poolt kolmandale isikule kolme isiku vahelises suhtes, näiteks juhul, kui tütarettevõtja tasub kolmandale isikule oma emaettevõtja võla, ei tohiks automaatselt lugeda võlgniku õigustoiminguks, mille eest ei saada hüve või saadakse ilmselgelt ebapiisavat hüve. Sellistel juhtudel võib võlgniku makse olla tehtud vastutasuna kolmanda isiku poolt emaettevõtja ees kohustuse täitmise eest, mis võis anda võlgnikule otsese või kaudse eelise, ning kolmandal isikul ei pruukinud olla võimalust võlgniku makset tagasi lükata.

(14) Asjaolule, et tühisest, kehtetuks tunnistatavast või täitmisele mittekuuluvast õigustoimingust tulenenud rikastumise tulemusena saadu ei ole enam sellest õigustoimingust kasu saanud isiku omandis (edaspidi „rikastumise äralangemine“), ei tohiks olla võimalik tugineda, kui kõnealune isik oli teadlik asjaoludest, millel vara tagasivõitmise hagi põhineb. Kuna käesolevas direktiivis sätestatakse vara tagasivõitmise hagisid reguleerivad miinimumnormid, võivad liikmesriigid siiski otsustada mitte lubada õigustoimingust kasu saanud isikul enda kaitseks tugineda rikastumise äralangemisele isegi juhul, kui isik ei olnud teadlik asjaoludest, millel vara tagasivõitmise hagi põhineb.

(15) Saneerimiskatse osana, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1023 ([9]) II jaotise kohase ennetava maksejõuetusmenetluse käigus, riigisisese õiguse kohaselt pakutav uus rahastamine või vaherahastamine peaks olema järgnevate maksejõuetusmenetluste käigus kaitstud.

(16) Minimaalse ühtlustamise vahendina ei piira käesolev direktiiv vara tagasivõitmise hagi esemeks olevate õigustoimingute kehtivust käsitlevate riigisiseste õigusaktide kohaldamist. Seega on liikmesriikide otsustada, kas kahjustav õigustoimingut tuleb pidada *ipso jure* tühiseks või tunnistada see kehtetuks või täitmisele mittekuuluvaks või saab selliseid õigustoiminguid tühistada üksnes kohtu otsusega. Lisaks ei sätestata käesolevas direktiivis tingimusi, mille alusel leitakse, et võlgnik ei suuda oma võlgu nende sissenõutavaks muutumisel tasuda. See, kas võlgnik ei suuda oma võlgu nende sissenõutavaks muutumisel tasuda, sealhulgas see, kas selliseks kindlakstegemiseks on vaja, et võlgnik ei suuda üldiselt oma võlgu nende sissenõutavaks muutumisel tasuda, tuleb käesoleva direktiivi kohaldamisel kindlaks teha kooskõlas riigisisese õigusega.

(17) Vara tagasivõitmise hagi tulemusena tühise, kehtetuks tunnistatava või täitmisele mittekuuluva õigustoimingu peamine tagajärg on kõnealusest õigustoimingust kasu saanud isiku kohustus tagastada saadud hüved pankrotivarasse. Mõiste „hüve“ selles kontekstis peaks hõlmama tasusid, kui see on asjakohane, ja intresse vastavalt kohaldatavale riigisisesele õigusele. Hüve võiks pidada tagastatuks, kui tagastatakse saadud hüve või kui tasutakse selle hüvega samaväärne rahaline väärtus vastavalt riigisisesele õigusele. Vara tagasivõitmise hagi peaks olema võimalik esitada võlgniku üksikute õigusjärglaste vastu, kui nad olid vara tagasivõitmise hagi esemeks oleva vara omandamise ajal teadlikud asjaoludest, millel vara tagasivõitmise hagi põhines.

(18) Võlgnikuga lähedalt seotud isikud, näiteks sugulased, juhul kui võlgnik on füüsiline isik, või võlgniku suhtes otsuseid tegevad isikud, juhul kui võlgnik on juriidiline isik, on tavaliselt võlgniku rahalise olukorra teadmise osas eelisseisundis. Sellise seisundi kuritarvitamise ärahoidmiseks tuleks kehtestada täiendavad kaitsemeetmed. Seega, juhuks kui tühise, kehtetuks tunnistatava või täitmisele mittekuuluva õigustoimingu teine pool on võlgnikuga lähedalt seotud isik, tuleks vara tagasivõitmise hagide kontekstis kehtestada õiguslikud eeldused selle kohta, et kõnealune pool oli teadlik asjaoludest, millel vara tagasivõitmise hagide asjaolud põhinesid. Need eeldused peaksid olema ümberlükatavad ja nende eesmärk peaks olema tõendamiskoormis pankrotivara kasuks ümber pöörata. Kui tühisest, kehtetuks tunnistatavast või täitmisele mittekuuluvast õigustoimingust kasu saanud isik on saadud kasu hiljem kolmandale isikule üle andnud, tuleks selle kindlakstegemiseks, kas need isikud on omavahel lähedalt seotud, võtta aluseks üleandmise aeg.

(19) Väga oluline on parandada maksejõuetushaldurite käsutuses olevaid vahendeid pankrotivara hulka kuuluva vara ning vara tagasivõitmise hagi esemeks oleva vara kindlakstegemiseks ja jälitamiseks, et maksimeerida pankrotivara väärtus. Oma ülesannete täitmisel on maksejõuetushalduritel juurdepääs teabele, mida hoitakse avalikes andmeregistrites, millest osa on loodud liidu õiguse alusel ja mis on Euroopa tasandil omavahel ühendatud, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/1132 ([10]) osutatud registrite sidestamise süsteem (BRIS) või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2015/848 loodud maksejõuetusregistrite ühendamise süsteem (IRI). Juurdepääs üksnes avalikes andmebaasides hoitavale teabele ei ole aga sageli piisav, et teha kindlaks ja jälitada vara, mis kuulub või peaks kuuluma pankrotivara hulka. Eelkõige on maksejõuetushalduritel praktilisi raskusi juhul, kui nad püüavad pääseda juurde vararegistritele, mis asuvad muudes liikmesriikides kui liikmesriik, kus nad on määratud.

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1023, mis käsitleb ennetava saneerimise raamistikke, võlgadest vabastamist ja äritegevuse keeldu ning saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste tõhususe suurendamise meetmeid, ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 (saneerimise ja maksejõuetuse direktiiv) (ELT L 172, 26.6.2019, lk 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1023/oj).

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1132/oj).

(20) Seepärast on tarvis kehtestada sätted, millega tagatakse, et maksejõuetushalduritel on oma ülesannete täitmisel maksejõuetusmenetluses vahetu või kaudne juurdepääs teabele, mida hoitakse andmebaasides, mis ei ole üldsusele juurdepääsetavad.

(21) Pankrotivara väärtuse maksimeerimiseks on sageli hädavajalik pääseda viivitamata ja vahetult juurde pangakontode registritele. Seepärast tuleks sätestada normid, millega nähakse ette liikmesriikide määratud kohtute või haldusasutuste viivitamatu ja vahetu juurdepääs pangakontode registrites hoitavale teabele. Pankrotivara hulka kuuluva vara ning vara tagasivõitmise hagi esemeks oleva vara kindlakstegemiseks ja jälitamiseks võib olla vaja juurdepääsu mitte ainult võlgniku pangakonto andmetele, vaid ka kolmandate isikute pangakonto andmetele, kui on põhjendatud alus arvata, et nad on tühistest, kehtetuks tunnistatavatest või täitmisele mittekuuluvatest õigustoimingutest kasu saanud. Kui liikmesriik annab pangakonto andmetele juurdepääsu keskse elektroonilise andmeotsingusüsteemi kaudu, peaks ta tagama, et andmeotsingusüsteemi haldav asutus edastab otsingutulemused määratud kohtutele või haldusasutustele viivitamata ja tulemusi filtreerimata.

(22) Selleks et pidada kinni õigusest isikuandmete kaitsele ja õigusest eraelu puutumatusele, tuleks vahetu ja viivitamatu juurdepääs pangakontode registritele anda kohtutele või haldusasutustele, mille liikmesriigid on sel otstarbel määranud. Seega tuleks maksejõuetushalduritel lubada kõnealustes pangakontode registrites hoitavale teabele juurde pääseda kaudselt, taotledes selle liikmesriigi määratud kohtutelt või haldusasutustelt, kus kõnealused maksejõuetushaldurid määrati, et need siseneksid registritesse ja teeksid otsingud. Liikmesriikidel peaks olema võimalik määrata samad kohtud või haldusasutused juurdepääsuks pangakontode registritele nii riigisiseselt kui ka piiriüleselt pangakontode registrite sidestamise süsteemi (BARIS) kaudu, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2024/1640 ([11]). Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik ette näha, et pangakonto andmetele juurdepääsu ja neis otsingu tegemise tingimusi peaksid kontrollima muud kohtud või ametiasutused kui käesoleva direktiivi alusel määratud kohtud või ametiasutused. Juurdepääs teabele tuleks anda ainult igal üksikjuhul eraldi, kui see on asjakohane konkreetse maksejõuetusmenetluse puhul, et teha kindlaks ja jälitada pankrotivara hulka kuuluvat vara ning vara tagasivõitmise hagi esemeks olevat vara. Kuna käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumnormid, võivad liikmesriigid siiski vastu võtta või säilitada normid, millega nähakse ette, et maksejõuetushalduritel on vahetu juurdepääs oma riiklikele pangakontode registritele ja elektroonilistele andmeotsingusüsteemidele ning et nad saavad nendes vahetult otsinguid teha. Juhtudel, kui maksejõuetushalduritel on vahetu juurdepääs ja nad saavad vahetult otsinguid teha, ei ole liikmesriigid kohustatud määrama oma riiklikele pangakontode registritele või elektroonilistele andmeotsingusüsteemidele juurdepääsuks ja neis otsingute tegemiseks kohtuid või ametiasutusi, kuid neil on jätkuvalt kohustus määrata kohtud või ametiasutused juurdepääsuks ja otsingute tegemiseks BARISe kaudu.

(23) Direktiivis (EL) 2024/1640 on sätestatud, et automatiseeritud keskmehhanismid, nagu keskregistrid või kesksed elektroonilised andmeotsingusüsteemid, ühendatakse BARISe kaudu, mille töötab välja ja mida haldab komisjon. Võttes arvesse piiriülese mõjuga maksejõuetusjuhtumite kasvavat rolli ja asjakohase finantsteabe tähtsust pankrotivara väärtuse maksimeerimisel maksejõuetusmenetlustes, peaks määratud kohtutel või haldusasutustel olema võimalik pääseda BARISe kaudu vahetult juurde teiste liikmesriikide pangakontode registritele ning neis vahetult otsinguid teha.

(24) Käesoleva direktiivi alusel määratud kohtute või haldusasutuste piiriülene juurdepääs pangakonto andmetele BARISe kaudu põhineb liikmesriikide vastastikusel usaldusel, mis tuleneb põhiõiguste austamisest ning Euroopa Liidu lepingu artiklis 6 ja hartas tunnustatud põhimõtete austamisest, samuti põhiõigustest ja põhimõtetest, mis on sätestatud rahvusvahelises õiguses ja rahvusvahelistes lepingutes, mille osalised liit või kõik liikmesriigid on, sealhulgas Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis, ning liikmesriikide põhiseadustes, nende vastavas kohaldamisalas. Käesolevas direktiivis sätestatud õigust pääseda juurde pangakonto andmetele ja teha neis otsinguid BARISe kaudu tuleks kasutada kooskõlas liidu ja riigisisese õigusega ning isikuandmete kaitset käsitlevate riiklike menetluslike tagatistega.

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1640, mis käsitleb mehhanisme, mille liikmesriigid peavad kehtestama, et tõkestada finantssüsteemi kasutamist rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil, millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 ning muudetakse direktiivi (EL) 2015/849 ja tunnistatakse see kehtetuks (ELT L, 2024/1640, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj).

(25) Määratud kohtute või haldusasutuste või maksejõuetushaldurite poolt käesoleva direktiivi alusel saadud isikuandmeid tuleks töödelda üksnes siis, kui see on vajalik ja proportsionaalne pankrotivara hulka kuuluva vara kindlakstegemiseks ja jälitamiseks käimasolevas maksejõuetusmenetluses, kooskõlas kohaldatavate andmekaitsenormidega.

(26) Direktiiviga (EL) 2024/1640 on tagatud, et isikutele, kellel on õigustatud huvi, antakse kooskõlas andmekaitsenormidega juurdepääs teabele tegelike kasusaajate kohta. Selleks et jälitada varasid käimasoleva maksejõuetusmenetluse kontekstis, tuleks maksejõuetushalduritele aegsasti anda juurdepääs tegelike kasusaajate spetsiifiliste andmekategooriate kohta käivatele andmetele, mida hoitakse tegelike kasusaajate omavahel sidestatud keskregistrites, nagu tegeliku kasusaaja nimi, sünnikuu ja -aasta, elukohariik ja kodakondsus, samuti tegeliku kasusaaja omandiosaluse laad ja ulatus.

(27) Selleks et vara saaks piiriüleste maksejõuetusmenetluste kontekstis tõhusalt jälitada, tuleks maksejõuetushalduritele anda kiire juurdepääs riiklikele registritele ja andmebaasidele ka juhul, kui need asuvad muus liikmesriigis kui liikmesriik, kus maksejõuetushaldur määrati. Juurdepääs tuleks anda ilma vahendava kohtu või ametiasutuse osaluseta, võimaldades maksejõuetushalduritel suhelda otse asjaomaseid riiklikke registreid või andmebaase käitavate või haldavate üksustega. Liikmesriikidel peaks olema lubatud näha maksejõuetushaldurite jaoks ette õigus sellistes registrites või andmebaasides sisalduvates andmekogumites vahetult otsinguid teha. Teises liikmesriigis määratud maksejõuetushaldurite suhtes kohaldatavad juurdepääsutingimused ei tohiks olla koormavamad kui need, mida kohaldatakse oma riigi maksejõuetushaldurite suhtes. Seetõttu ei tohiks liikmesriigid kohaldada erinevaid juurdepääsutingimusi üksnes selle alusel, et taotleja on teises liikmesriigis määratud maksejõuetushaldur. Taotluste saamise ja rahuldamisega seotud menetluslikke aspekte, nagu menetluse keel või juurdepääsutingimuste kontrollimine, tuleks reguleerida selle liikmesriigi õigusega, kus registreid ja andmebaase peetakse.

(28) Selleks et luua tulemuslik ja järjepidev süsteem võlgniku varast võlgade sissenõudmiseks, on väga oluline takistada võlgnikel oma vara varjamist, sealhulgas finantsinstrumentide, näiteks väärtpaberite omandamise kaudu. Erinevused riiklike arveldussüsteemide vahel ning finantsinstrumentide erinevad liigid ja omadused võivad põhjustada raskusi andmetele juurdepääsul ja finantsinstrumendi tegeliku kasusaaja kindlakstegemisel. Seega, olenemata sellest, millist registrit, andmebaasi või muud teabeallikat liikmesriik kasutab, on vaja, et liikmesriikidel oleks olemas raamistik finantsinstrumentide omanike kindlakstegemise ja jälitamise hõlbustamiseks, tehes kõnealused riiklikud registrid ja andmebaasid taotluse alusel juurdepääsetavaks.

(29) Maksejõuetusmenetluses toimuva likvideerimise korral peaksid liikmesriikide maksejõuetusalased õigusaktid võimaldama realiseerida ettevõtte vara, müües ettevõtte või selle osa tegevust jätkava ettevõttena. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab müük tegevust jätkava ettevõttena ettevõtte täielikku või osalist üleminekut omandajale sellisel viisil, et asjaomane ettevõte või selle piisavalt märkimisväärne osa saab oma tegevust majanduslikult tootliku üksusena jätkata. See ei hõlma ettevõtte vara esemete kaupa müüki.

(30) Üldiselt eeldatakse, et likvideerimine võib anda suurema väärtuse, kui ettevõte või selle osa müüakse tegevust jätkava ettevõttena, selle asemel et vara müüa esemete kaupa. Selleks et edendada ettevõtte müüki tegevust jätkava ettevõttena, tuleks liikmesriikide maksejõuetusalaste õigusaktidega näha ette menetlus, mille raames saab finantsraskustes võlgnik ettevalmistava maksejõuetushalduri kaasabil või järelevalve all enne maksejõuetusmenetluse ametlikku algatamist otsida huvitatud omandajaid ja valmistada ette *pre-pack*-tehingut ettevõtte müügiks tegevust jätkava ettevõttena (edaspidi „*pre-pack*-menetlus“). Seejärel saab *pre-pack*-menetluses oleva ettevõtte vara kohe pärast maksejõuetusmenetluse ametlikku algatamist kiiresti realiseerida. Käesoleva direktiiviga tuleks kehtestada *pre-pack*-menetluse nõuded, võimaldades samal ajal liikmesriikidel kohandada neid nõudeid oma kehtiva riigisisese maksejõuetusõigusega. Õiglase müügiprotsessi tagamiseks peaks ettevalmistav maksejõuetushaldur olema võlgnikust ja võlgnikuga lähedalt seotud isikutest sõltumatu. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ette näha täiendavaid nõudeid, mis puudutavad ettevalmistava maksejõuetushalduri sõltumatust omakapitali omanikest või võlausaldajatest. *Pre-pack*-menetlus peaks koosnema kahest etapist, milleks on ettevalmistusetapp ja likvideerimisetapp.

(31) Ettevalmistusetapi eesmärk peaks olema võlgniku ettevõttele või selle osale sobiva ostja leidmine ning see peaks olema konfidentsiaalne, vähemalt sobiva ostja leidmise osas. Likvideerimisetapi eesmärk peaks olema võlgniku ettevõtte või selle osa müügi heakskiitmine ja teostamine ning saadud tulu võlausaldajate vahel jagamine vastavalt riigisisesele õigusele. Likvideerimisetapp peaks algama õigusasutuse või muu pädeva asutuse otsusega algatada riigisisese õiguse alusel ametlikult maksejõuetusmenetlus ning lõppema enamasti võlgniku likvideerimisega. Võlgnikku ei tohiks takistada pärast likvideerimisetapi lõppu oma ettevõtte allesjäänud osaga äritegevust jätkamast. Liikmesriikides, kus kohaldatakse määrust (EL) 2015/848, tuleks likvideerimisetapp läbi viia kõnealuse määruse A lisas loetletud maksejõuetusmenetluse abil, mis ei ole ennetava saneerimise menetlus.

(32) *Pre-pack*-menetlus ei piira liidu ega riigisisese õiguse kohaseid töötajate õigusi, sealhulgas töötajate esindajate kaasamist. Täpsemalt tuleks *pre-pack*-menetlust reguleerida õigus- või regulatiivnormidega ning seda tuleks mõista nii, et kogu ettevõtte või selle osa üleminek valmistatakse ette ettevalmistava maksejõuetushalduri kaasabil kohtu või pädeva asutuse järelevalve all enne ametliku maksejõuetusmenetluse algatamist võlgniku vara likvideerimiseks. Kuigi *pre-pack*-menetluse peamine eesmärk on võimaldada maksejõuetusmenetluse raames likvideerida võlgniku vara, müües ettevõtte või selle osa tegevust jätkava ettevõttena, et rahuldada võimalikult suures ulatuses kõigi võlausaldajate nõuded, võib see aidata ka säilitada töökohti.

(33) Käesolev direktiiv ei piira direktiivi 2001/23/EÜ kohaldamist. Võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikat, nimelt 28. aprilli 2022. aasta otsust kohtuasjas C-237/20, Federatie Nederlandse Vakbeweging, ([12]) on likvideerimisetapp hõlmatud nõukogu direktiivi 2001/23/EÜ artikli 5 lõikes 1 sätestatud erandiga põhjusel, et *pre-pack*-menetluse peamine eesmärk on rahuldada võlausaldajate nõuded võimalikult suures ulatuses, säilitades samal ajal võimalikult palju töökohti.

(34) *Pre-pack*-menetluse kehtestamine käesoleva direktiivi alusel ei tohiks mingil viisil piirata maksejõuetushaldurite volitusi ega võimalust müüa ettevõte tegevust jätkava ettevõttena riigisisese õiguse kohases maksejõuetusmenetluses.

(35) Käesoleva direktiivi *pre-pack*-menetlust käsitlevad sätted ei asenda riigisiseseid materiaalõiguslikke norme, eelkõige neid, mis käsitlevad võlausaldajate nõuete rahuldamisjärke, tulu jaotamist, võlausaldajate osalemise laadi, ulatust ja vormi või maksejõuetushalduri tasustamist. Kui kohus või pädev asutus ei anna luba ettevalmistava maksejõuetushalduri ettepaneku kohaseks ettevõtte või selle osa müügiks, peaks maksejõuetusmenetlus toimuma kooskõlas kohaldatava riigisisese maksejõuetusalase õigusega. Likvideerimisetapi alustamise suhtes kohaldatakse riigisisese õiguse kohaseid maksejõuetusmenetluse algatamise nõudeid, näiteks sellise menetluse algatamise aluse olemasolu.

(36) Käesolevas direktiivis sätestatud *pre-pack*-menetlust tuleks kohaldada juriidilistest isikutest võlgnike suhtes. Liikmesriikidel peaks olema lubatud laiendada *pre-pack*-menetluse kohaldamist füüsilisest isikust ettevõtjatele.

(37) Võlgnikel peaks olema võimalus eraldiseisvaid täitemeetmeid ajutiselt peatada. Peatamine peaks olema võimalik kas ettevalmistusetapis või muud liiki maksejõuetusmenetluse kontekstis, kus võlgnik säilitab täieliku või vähemalt osalise kontrolli oma vara ja igapäevase äritegevuse üle ning kus võlgniku ettevõtte või selle osa müüki tegevust jätkava ettevõttena saab jätkata ja lõpule viia. Kui peatamine tehakse võimalikuks ettevalmistusetapis, peaks see olema võimalik direktiivi (EL) 2019/1023 artiklites 6 ja 7 ning kõnealust direktiivi ülevõtvates riigisisestes õigusaktides sätestatud tingimustel.

([12]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 28. aprill 2022, Federatie Nederlandse Vakbeweging, C-237/20, ECLI:EU:C:2022:321.

(38) *Pre-pack*-menetlus peaks tagama, et ettevalmistusetapis saadud parim pakkumus esitatakse kas kohtule või pädevale asutusele loa saamiseks või võlausaldajatele heakskiitmiseks. Ettevalmistav maksejõuetushaldur peaks hindama ja teatama, kas vara müük esemete kaupa annaks võlausaldajate jaoks suuremat väärtust kui turuhind, mis on võimalik saada ettevõtte või selle osa müügist tegevust jätkava ettevõttena. Ettevõtte tegevuse jätkumise korral võib põhjendatult eeldada, et selle väärtus on suurem kui ettevõtte vara müügi korral esemete kaupa, kuna eeldatakse, et ettevõte jätkab tegevust võimalikult väheste häiretega, säilitab võlausaldajate, aktsionäride, osanike ja klientide usalduse ning teenib endiselt tulu. Ettevalmistavale maksejõuetushaldurile ega müügiprotsessile ei tohi panna põhjendamatut koormust ning eelkõige ei tohiks protsessi ettevalmistusetapis nõuda täiemahulist hindamist, välja arvatud juhul, kui tulevane ostja on võlgnikuga lähedalt seotud isik. Liikmesriigil peaks olema võimalik nõuda ettevalmistavalt maksejõuetushaldurilt, et ta võtaks arvesse muid tegureid kui hind, sealhulgas avalikku huvi või ettevõtte elujõulisust. Siiski tuleks kohaldada nõuet rakendada süvendatud kontrolli, kui parimaks peetava pakkumuse teeb võlgnikuga lähedalt seotud isik. Liikmesriigil peaks olema võimalik nõuda ettevalmistavalt maksejõuetushaldurilt, et ta põhjendaks oma järeldust, et parimaks pakkumuseks tunnistatud pakkumus ei sea võlausaldajaid võlgniku maksejõuetusega tegelemise mõne muu mehhanismi rakendamisega võrreldes halvemasse olukorda. Ettevalmistav maksejõuetushaldur peaks müügiprotsessi ettevalmistamise dokumenteerima, et luua asjakohane alus parima pakkumuse lubamiseks või heakskiitmiseks.

(39) Ettevalmistusetapp peaks olema ajaliselt piiratud. Liikmesriigid peaksid ette nägema maksimaalse kestuse, mis võib olla lühem kui direktiivis (EL) 2019/1023 sätestatud konkreetsete täitemeetmete peatamise kestus. Kui ettevalmistusetapis selgub, et *pre-pack*-menetluse eesmärke ei ole võimalik saavutada, peaks liikmesriikidel olema võimalik ette näha *pre-pack*-menetluse lõpetamine. Sellised olukorrad võivad tekkida siis, kui võlgnik ei tee ettevalmistusetapis ettevalmistava maksejõuetushalduriga koostööd või ei tegutse nõuetekohase hoolsusega. Veel üks selline olukord esineb juhul, kui puudub mõistlik väljavaade müüa ettevõte tegevust jätkava ettevõttena, näiteks kui võlgniku raamatupidamis- ja muud dokumendid on puudulikud või nii vigased, et tema äri- ja finantsolukorda ei ole võimalik kindlaks teha. Lisaks juhtudel, kui riigisiseses õiguses on sätestatud, et ettevalmistusetapis toimuvas müügiprotsessis peab valitsema konkurents ning see peab olema läbipaistev ja õiglane ja vastama tururееglitele, võib võlgniku toiminguid, mis ei vasta nendele nõuetele, käsitada nõuetekohase hoolsusega tegutsemata jätmisena. Liikmesriikidel peaks siiski olema võimalik ette näha, et isegi kui võlgnik ei tee ettevalmistava maksejõuetushalduriga koostööd või ei tegutse nõuetekohase hoolsusega, saab kohus või pädev asutus, juhul kui ettevalmistusetapi jätkamine on võlausaldajate üldistes huvides, piirata võlgniku õigust hallata oma ettevõtet kooskõlas kohaldatava maksejõuetusõigusega, et *pre-pack*-menetlus lõpule viia.

(40) Tagamaks, et ettevõte müüakse *pre-pack*-menetluse kaudu parima pakkumuse hinnaga, peaksid liikmesriigid tagama, et ettevalmistusetapis toimuv müügiprotsess viiakse läbi, järgides rangeid konkurentsi-, läbipaistvus- ja õigluse nõudeid. Teise võimalusena peaks liikmesriikidel olema võimalik ette näha, et pärast likvideerimisetapi algatamist või soovitatud parima pakkuja esitamist korraldatakse avalik enampakkumine parima pakkumuse valimiseks või kiidavad võlausaldajad heaks ettevalmistava maksejõuetushalduri soovitatud pakkumuse. Liikmesriikide otsustada jääb, kas võlausaldajate heakskiidu annab võlausaldajate üldkoosolek või pankrotitoimkond.

(41) Liikmesriikidel ei ole keelatud ette näha, et kohus või pädev asutus, kes tegi kindlaks, et müügiprotsessis ei valitse konkurents ning see ei ole läbipaistev, õiglane ega tururееglitele vastav, võib otsustada korraldada avaliku enampakkumise likvideerimisetapis või võlgniku vara esemete kaupa müügi *pre-pack*-menetluse raames algatatud maksejõuetusmenetluses.

(42) On vajalik, et kõigil võlausaldajatel, kellel on nõudeid maksejõuetu võlgniku vastu, oleks õigus osaleda *pre-pack*-menetluse likvideerimisetapis. Selliseid nõudeid peaks olema võimalik nõuetekohaselt dokumenteerida, analüüsida ja rahuldada kooskõlas kohaldatava maksejõuetusraamistikuga.

(43) Võlausaldajate sõltumatuse põhimõttel põhinevates maksejõuetussüsteemides peaks liikmesriikidel olema võimalik sätestada, et võlgniku ettevõtte või selle osa müügiks annab loa võlausaldajate üldkoosolek või pankrotitoimkond vastavalt riigisisesele õigusele.

(44) Kui liikmesriik otsustab ette näha, et ettevalmistusetapis tuleb kohaldada rangeid nõudeid, peaks ettevalmistav maksejõuetushaldur või, juhul ja niivõrd kui liikmesriigid nii otsustavad, vara käsutamisõiguse säilitanud võlgnik vastutama selle tagamise eest, et müügiprotsessis valitseks konkurents ning et see oleks läbipaistev ja õiglane ning vastaks turureeglitele. Turureeglite järgimiseks peaks müügiprotsess olema kooskõlas asjaomase liikmesriigi tavanormide ja -praktikaga ühinemiste ja omandamiste valdkonnas, potentsiaalseid huvitatud isikuid tuleks kutsuda müügiprotsessis osalema, potentsiaalsetele ostjatele tuleks avalikustada sama teave, võimaldades neil täita hoolsuskohustust, ning huvitatud isikutelt tuleks saada pakkumused struktureeritud protsessi kaudu.

(45) Kui avalik enampakkumine korraldatakse enne või pärast likvideerimisetapi algatamist, tuleks selles kasutada kokkuleppelise algpakkumusena (*stalking horse*-pakkumus) ettevalmistusetapis ettevalmistava maksejõuetushalduri poolt välja valitud pakkumust. Ettevalmistusetapis peaks võlgnikul olema võimalik pakkuda kokkuleppelise algpakkumuse tegijale stiimuleid, nõustudes eelkõige hüvitama tema kulud või maksma talle nurjumishüvitist, juhul kui avalikul enampakkumisel valitakse välja parem pakkumus. Liikmesriigid peaksid siiski tagama, et sellised stiimulid on proportsionaalsed ja ei takista teisi potentsiaalselt huvitatud pakkujaid enampakkumisel osalemast.

(46) Ettevalmistav maksejõuetushaldur peaks dokumenteerima kõik müügiprotsessi etapid ja andma nende kohta kirjalikult aru. Need dokumendid ja aruanded tuleks teha kättesaadavaks digitaalsel kujul ja aegsasti. Liikmesriigid peaksid tagama, et ettevalmistava maksejõuetushalduri suhtes kohaldatakse samu konfidentsiaalsusnõudeid kui maksejõuetushalduri suhtes.

(47) Selleks et vältida olukorda, kus ettevõtte väärtust vähendab pelgalt asjaolu, et selle suhtes on algatatud maksejõuetusmenetlus, on oluline tagada, et omandaja võtab üle lepingulised suhted tegevuse seisukohast oluliste vastaspooltega, nagu asjaomase võlgniku tarnijad või kliendid, ning *pre-pack*-menetlus neid ei mõjuta. Seepärast ei tohiks maksejõuetusmenetluse algatamine viia selliste lepingute ennetähtaegse lõpetamiseni, mille alusel on pooltel endiselt täita teatavad kohustused ja mis on vajalikud äritegevuse jätkamiseks. Lepingute lõpetamine võib põhjendamatult kahjustada *pre-pack*-menetluse kaudu müüdava ettevõtte või selle osa väärtust. Seetõttu tuleks tagada, et sellised lepingud antakse võlgniku ettevõtte või selle osa omandajale üle isegi ilma võlgniku lepinguosalisest vastaspoole nõusolekuta. Siiski võib esineda olukordi, kus sellistest lepingutest tulenevate teatavate kohustuste üleandmist ei saa mõistlikult eeldada, näiteks juhul, kui omandaja on lepingu vastaspoole konkurent. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ette näha, et sõltuvalt lepingu liigist, poolte laadist või asjaomase ettevõtte huvidest on lepinguliste kohustuste üleandmiseks nõutav võlgniku vastaspoole või -poolte nõusolek. Liikmesriikidel peaks olema võimalik nõuda litsentsisaaja nõusolekut selliste lepingute lõpetamiseks, mis on seotud intellektuaal- ja tööstusomandiõiguste litsentsidega, mille litsentsiandjaks on võlgnik, kuna kõnealuste õiguste kaitse litsentsiandja maksejõuetuse korral toetab investeerimist selliste õiguste arendamisse.

(48) Käesoleva direktiivi sätted, mis käsitlevad lepingute automaatset üleandmist omandajale, ei piira vastaspoole õigust lõpetada leping vastavalt selle tingimustele ega vastaspoole õigust võtta kohaldatava lepinguõigusega ette nähtud meetmeid, mille eesmärk on tagada kohustuse täitmine võlgniku poolt lepingu täitmata jätmise või puuduliku täitmise korral, näiteks vastaspoole õigus nõuda hoiustamist või tagatisõigusi või õigus peatada täitmine enne või pärast üleandmist.

(49) Liikmesriikidel peaks samuti olema võimalik kehtestada täiendav kaitsemeede vastaspoole õigustatud huvide kaitseks, andes vastaspoolele õiguse lõpetada leping vähemalt kolmekuulise etteteatamisega, kui kohustus jätkata lepingu täitmist kuni varaseima kuupäevani, milleks vastaspoolel muidu oleks riigisisese õiguse kohaselt võimalik leping lõpetada, tekitaks talle ebaõiglast kahju. Käesolev direktiiv ei piira ebaõiglase kahjuga seotud tõendamiskoormist käsitlevate riigisiseste õigusnormide kohaldamist.

(50) Selleks et suurendada varatehingute atraktiivsust potentsiaalsete ostjate jaoks ja seeläbi saada kõrgem hind tegevust jätkava ettevõtte müügist, peaksid liikmesriigid tagama, et ostjate omandatavad ettevõtted on vabad võlgadest ja kohustustest. Seepärast tuleks võlausaldajate nõuded rahuldada müügitulust ja neid ei tohiks esitada otse ettevõtte ostja vastu. Täitmisele kuuluvatest lepingutest või töösuhetest tulenevad omandajale üleantavad kohustused, näiteks kohustused tööandjapensioniõiguste osas, jäävad siiski omandajale täita. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik kehtestada või säilitada sellised õigusnormid, millega nähakse ette, et kui hinnatakse omandaja vastutust kahju eest, siis võetakse arvesse võlgniku käitumist, kui selle käitumise saab kohaldatava maksejõuetusõiguse kohaselt omistada omandajale. Selliseid norme võib kohaldada keskkonnaõigusega hõlmatud kahju suhtes või kahju suhtes, mis on seotud teatava vara omandiõiguse või teatava vara üle kontrolli omamisega.

(51) Võlgniku ettevõttele kuuluva varaga seotud tagatisõiguste või muude koormatiste vabastamine peaks olema reguleeritud riigisiseses õiguses. Kui liikmesriigi õiguse kohaselt on selliste õiguste vabastamiseks nõutav tagatisõiguste omaja sõnaselge nõusolek, peaks asjaomasel liikmesriigil olema võimalik näha sellest nõudest ette erand, välja arvatud juhul, kui tagatisõiguste omaja on vabastamise vastu.

(52) Parimat pakkumust ei tohiks ettevalmistusetapis välja jätta üksnes seetõttu, et selle on esitanud võlgnikuga lähedalt seotud isik. Võlgnikuga lähedalt seotud isikutel peaks seega olema lubatud esitada pakkumus, ning kui nende pakkumus on edukas, omandada ettevõte vabana võlgadest ja kohustustest. Lähedalt seotud isikute pakkumuse tegemise õiguse suhtes tuleks pakkumismenetluses rakendada siiski tõhustatud kontrolli. Muudele pakkujatele võrdsete võimaluste loomine, eelkõige seoses teabele juurdepääsuga ja teabesümmeetria tagamisega, hõlbustab kiiret ja tõhusat *pre-pack*-menetlust ning võimaldab muudel pakkujatel oma pakkumusi ette valmistada.

(53) Kui võlgnikuga lähedalt seotud isiku pakkumust peetakse parimaks pakkumuseks, peaks liikmesriikidel olema võimalik kehtestada võlgniku ettevõtte või selle osa müügi lubamise ja teostamise suhtes täiendavaid kaitsemeetmeid. Sellisteks kaitsemeetmeteks võivad olla omandaja kohustus tagada tegevuse jätkamine minimaalse piiritletud ajavahemiku jooksul või töölepingute säilitamine.

(54) Võimalus kasutada müügiprotsessi käigus ostueesõigusi moonutaks *pre-pack*-menetluses konkurentsi. Potentsiaalsed pakkujad võivad pakkumuse tegemisest loobuda, kui õiguste omajad võivad oma äranägemise järgi otsustada kõnealused pakkumused tagasi lükata, olenemata investeeritud ajast ja ressurssidest või asjaomaste pakkumuste majanduslikust väärtusest. Selleks et võitnud pakkumused kajastaksid parimaid saadaolevaid hindu turul, ei tohiks ostueesõigusi anda pakkujatele ega kasutada selliseid õigusi likvideerimisetapis. Enne *pre-pack*-menetluse algust antud ostueesõiguste omajaid tuleks eesõiguste kasutamise asemel kutsuda pakkumuste tegemises osalema. Liikmesriikidel peaks siiski olema võimalik rakendada seadusjärgseid ostueesõigusi, mida võlgniku maksejõuetus ei mõjuta.

(55) Liikmesriigid peaksid lubama *pre-pack*-menetluse raames toimuvas pakkumismenetluses osaleda tagatud nõuetega võlausaldajatel, kes saaksid pakkuda oma tagatud nõuete summat vastutasuks sellise vara ostmise eest, mille suhtes neil on tagatis (edaspidi „tasaarvestuspakkumus“). Tasaarvestuspakkumuse tegemine ei tohiks aga toimuda viisil, mis annab tagatud nõuetega võlausaldajatele pakkumismenetluses põhjendamatu eelise, näiteks juhul, kui nende tagatud nõue võlgniku vara suhtes on võlgniku ettevõtte turuväärtusest suurem. Seega ei tohiks tagatud nõuetega võlausaldajal olla võimalik esitada pakkumust võlgniku ettevõtte vastu oleva nõude kogusumma ulatuses, kui ettevõtte väärtus on väiksem kui kõnealuse nõude summa, sest see võib takistada potentsiaalseid konkurente pakkumismenetluses osalemast. Seepärast tuleks käesoleva direktiiviga piirata summat, mille ulatuses võlausaldaja võib pakkumuse esitada juhtudel, kus esineb ebapiisavalt tagatud või piisava tagatiseta nõudeid. Sellistel juhtudel peaks tagatud nõuetega võlausaldajal olema lubatud esitada pakkumus üksnes summas, mis tuleb ostuhinnaga tasaarvestada, ületamata seejuures ettevõtte turuväärtust. Asjaolu, et võlausaldaja ei saa esitada pakkumust tagatud nõude kogu väärtuse ulatuses, ei tähenda, et asjaomane nõue kaotaks oma tagatisõiguse nõude selle osa suhtes, mida ei saa pakkumismenetluses kasutada.

(56) Käesolev direktiiv ei piira liidu konkurentsiõiguse, eelkõige nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 ([13]) kohaldamist ning ei takista liikmesriike rakendamast oma riiklikke ühinemiskontrolli süsteeme. Parima pakkumuse valimisel peaks ettevalmistaval maksejõuetushalduril olema lubatud võtta arvesse regulatiivseid riske, mis tulenevad konkurentsiasutuste luba nõudvatest pakkumustest, ning konsulteerida nende asutustega kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega. Teabe avalikustamine konkurentsiasutuse poolt ei tohiks olla vastuolus riigisiseste õigusnormidega ärisaladuste kaitse kohta. Pakkujate ülesandeks peaks jääma esitada kogu teave, mis on selliste riskide hindamiseks vajalik, ja võtta nende maandamiseks aegsasti pädevate konkurentsiasutustega ühendust. *Pre-pack*-menetluste edukuse tõenäosuse suurendamiseks tuleks kõnealuseid riske sisaldava pakkumuse korral nõuda, et ettevalmistav maksejõuetushaldur või võlgnik täidaks oma ülesandeid viisil, mis hõlbustab alternatiivsete pakkumuste esitamist.

(57) Äriühingu tegevuse juhtimise eest vastutavad selle juhid ning neil on parim ülevaade äriühingu finantsolukorrast. Seega on nad esimeste hulgas, kes märkavad seda, kas äriühing on maksejõuetu. Kui juhid esitavad maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse liiga hilja, võib see vähendada võlausaldajate nõuete rahuldamise määra. Seetõttu peaksid liikmesriigid kehtestama juhtidele kohustuse esitada maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus konkreetse ajavahemiku jooksul. Selle kohustuse raames peaks liikmesriikidel olema lubatud määratleda maksejõuetus erinevalt maksejõuetusmenetluse algatamiseni viivast sündmusest. Kui liikmesriigis kehtib rohkem kui üks maksejõuetuse künnis, on selle liikmesriigi kindlaks määrata, milline neist künnistest toob kaasa maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise kohustuse. Käesoleva direktiivi kohaldamisel peaksid liikmesriigid täpsustama ka isikud, kellele juhtide kohustused kehtivad, võttes arvesse teatavate isikute või asutuste mitmesuguseid võimalikke kohustusi seoses äriühingute juhtimist puudutavate otsustega.

(58) Maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus tuleks esitada kindlaksmääratud tähtaja jooksul. Liikmesriigid peaksid tagama, et see tähtaeg ei ole pikem kui kolm kuud alates hetkest, mil juhid said teada või kui võib põhjendatult eeldada, et nad pidid teada saama, et äriühing on maksejõuetu. Kui äriühing taastab oma maksevõime enne selle tähtaja möödumist, kuid muutub pärast seda uuesti maksejõuetuks, peaks liikmesriikidel olema võimalik ette näha, et sellest hetkest hakatakse arvestama uut tähtaega.

(59) Kui äriühing muutub maksejõuetuks, on kõigi võlausaldajate kaitse võimalik saavutada mitmel eri viisil. Seetõttu peaks liikmesriikidel olema võimalik ette näha, et juhtide kohustust esitada maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus saab täita avalikkuse teavitamise kaudu äriühingu maksejõuetusest avalikus registris avaldatava teatega, et tagada võlausaldajatele võimalus taotleda maksejõuetusmenetluse algatamist. Peale selle peaks liikmesriikidel olema ka võimalik peatada juhtide kohustus esitada maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus, kui juhid võtavad meetmeid kõigi võlausaldajate huvide kaitseks ja need meetmed tagavad kõigile võlausaldajatele kaitse, mis on võrdväärne kaitsega, mida pakub maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamine. Selliste meetmete hulgas võivad olla näiteks meetmed, mida äriühingu omanikud võtavad äriühingu maksevõime taastamiseks.

(60) Selleks et juhid ei tegutseks võlausaldajate huvide vastaselt, viivitades vaatamata maksejõuetuse tunnustele maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamisega, peaksid liikmesriigid kehtestama sätted, millega pannakse juhtidele sellise avalduse mitteesitamise eest tsiviilvastutus. Sellistel juhtudel peaksid juhid hüvitama võlausaldajatele igasuguse kahju, mis tuleneb äriühingu sissenõutava väärtuse vähenemisest võrreldes olukorraga, mis oleks esinenud, kui avaldus oleks esitatud õigel ajal. Niivõrd kuivõrd käesolevas direktiivis ei ole sätestatud erinorme, tuleks tsiviilvastutuse kõiki muid aspekte, nagu kahju arvestamine või tõendamiskoormis, reguleerida liikmesriigi õigusega. Liikmesriikidel peaks samuti olema võimalik võtta vastu või säilitada käesolevas direktiivis sätestatud normidest rangemaid norme, mis reguleerivad juhtide tsiviilvastutust seoses maksejõuetusmenetluse algatamisega.

([13]) Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj).

(61) Kui liikmesriigid lubavad juhtidel võtta kõigi võlausaldajate huvide kaitseks muid meetmeid kui maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise kohustuse täitmine, peaksid nad kehtestama ka sätted, millega tagatakse, et juhid vastutavad võlausaldajatele tekitatud mis tahes kahju eest, mis tuleneb äriühingu sissenõutava väärtuse vähenemisest võrreldes olukorraga, mis oleks esinenud, kui oleks esitatud maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus. Sellistel juhtudel tuleks võlausaldajad seada olukorda, milles nad oleksid olnud, kui juhid oleksid esitanud maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse liikmesriikide määratud tähtpäevaks. Liikmesriikidel peaks olema võimalik näha ette juhtide vabastamine sellisest vastutusest, kui ja niivõrd kui need juhid suudavad tõendada objektiivsete asjaolude ja teabe põhjal, mis oli tuvastatav asjaomaste meetmete võtmise ajal, et sellised meetmed oleksid mõistliku tõenäosusega taganud võlausaldajatele samaväärse või parema tulemuse võrreldes sellega, mis oleks tekkinud maksejõuetusmenetluse algatamise taotluse esitamisel. Sellistes olukordades tuleks kohaldada liikmesriigi õigust tõendamiskoormise kandmise kohta.

(62) Selleks et edendada tõhusat ja kaasavat maksejõuetusraamistikku, mis toetab ettevõtlust ja majanduse uuendamist, peaks liikmesriikidel olema võimalik säilitada või kehtestada mikroettevõtete suhtes lihtsustatud likvideerimismenetlused.

(63) Kui füüsilisest isikust ettevõtjal on ettevõtte täielik või osaline omandiõigus ja ta vastutab isiklikult ettevõtte kõigi võlgade eest, ei tohiks asjaolu, et ettevõttel ei ole piisavalt vara maksejõuetusmenetluse kulude katmiseks, takistada ettevõtjat saamast võlgadest vabastamist vastavalt direktiivile (EL) 2019/1023 ja seega saamast uut võimalust. Kuigi liikmesriigid ei pea kehtestama uut võlgadest vabastamise menetlust, peaksid nad tagama, et võlgadest vabastamise menetlustele saaksid juurdepääsu füüsilisest isikust ettevõtjad, ent mitte ettevõtted. Käesolevas direktiivis käsitletakse maksejõuetuid füüsilisest isikust ettevõtjaid, kes vastutavad ettevõtte kõigi võlgade eest, ning see ei tohiks puudutada isikuid, kes vastutavad ettevõtte võlgade eest ainult osaliselt, näiteks on andnud ettevõtte võlausaldajatele tagatise seoses ettevõtte pangalaenuga ja muud liiki tagatisi. Käesolevas direktiivis käsitletakse üksnes võlgadest vabastamisest keeldumist põhjusel, et ettevõtte suhtes ei saa algatada maksejõuetusmenetlust, sest ettevõttel ei ole piisavalt vara sellise maksejõuetusmenetluse kulude katmiseks. Käesoleva direktiiviga ei reguleerita muid võlgadest vabastamisest keeldumise põhjuseid, näiteks neid, mis on sätestatud direktiivis (EL) 2019/1023. Kui isik vastab võlgadest vabastamise tingimustele, võib direktiivi (EL) 2019/1023 artikli 21 lõike 1 punktis b osutatud kuupäeva asemel kohaldada ettevõtte suhtes maksejõuetusmenetluse algatamisest keeldumise või algatamata jätmise otsuse kuupäeva.

(64) On tähtis tagada, et võlausaldajad on maksejõuetusmenetlusse asjakohaselt kaasatud, nii et nende huve saaks piisavalt arvesse võtta. Võlausaldajaid saab maksejõuetusmenetlusse paremini kaasata pankrotitoimkonna abil, eelkõige juhul, kui üksikuid võlausaldajaid takistaksid muidu osalemast piiratud vahendid, nende nõuete vähene majanduslik tähtsus või geograafilise läheduse puudumine. Pankrotitoimkond võib aidata piiriülestel võlausaldajatel oma õigusi paremini kasutada ja tagada nende õiglase kohtlemise. Liikmesriigid peaksid lubama moodustada pankrotitoimkonna pärast maksejõuetusmenetluse algatamist. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik ette näha, et pankrotitoimkond moodustatakse enne maksejõuetusmenetluse algatamist. Liikmesriike ei takistata laiendamast pankrotitoimkonna moodustamise sätete kohaldamist ennetava saneerimise menetluste suhtes. Pankrotitoimkond tuleks moodustada juhul, kui võlausaldajate üldkoosolek otsustab seda teha või seda taotleb või juhul kui riigisiseses õiguses ei ole võlausaldajate üldkoosoleku korraldamine ette nähtud, siis kui võlausaldajad seda taotlevad kooskõlas riigisisese õigusega. Liikmesriikidel peaks olema võimalik otsustada, et kohtud või pädevad asutused või maksejõuetushaldurid saavad moodustada pankrotitoimkonna omal algatusel või ühe või mitme võlausaldaja, maksejõuetushalduri või võlgniku taotlusel.

(65) Pankrotitoimkonna moodustamise ja toimimisega põhjustatav koormus peaks olema kooskõlas selle antava kasuga. Seepärast peaks liikmesriikidel olema võimalik sätestada, et pankrotitoimkond moodustatakse juhul, kui selle loomise ja toimimisega põhjustatav koormus oleks suurem kui selliste otsuste majanduslik tähtsus, mida toimkond võib teha. Nii võib see olla juhul, kui võlausaldajaid on liiga vähe, kui võlausaldajate enamusel on vaid väike osa võlgniku vastu esitatud nõudest, kui pankrotitoimkonna moodustamisest tulenevad võimalikud viivitused põhjustaksid võlgniku rahalise olukorra halvenemise või kui pankrotivarast prognooside kohaselt saadav väärtus on pankrotitoimkonna moodustamise ja toimimise kuludest väiksem. Sellised olukorrad esinevad eelkõige maksejõuetusmenetlustes, mis puudutavad võlgnikke, kes on füüsilisest isikust ettevõtjad või väikeettevõtted, ja võlgadest vabastamise menetlustes. Liikmesriikidel peaks olema võimalik näha ette pankrotitoimkonna moodustamine üksnes Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL ([14]) artikli 3 lõike 4 tähenduses suurettevõtjate jaoks. Väiksemate ettevõtjate puhul on võimalik, et riigisiseses õiguses on juba muul viisil ette nähtud võlausaldajate huvide asjakohane kaitsmine maksejõuetusmenetluse kaudu.

(66) Käesoleva direktiivi sätteid pankrotitoimkonna moodustamise kohta tuleks kohaldada juriidilistest isikutest võlgnike suhtes. Liikmesriikidel peaks olema lubatud laiendada nende sätete kohaldamist füüsilisest isikust ettevõtjatele.

(67) Liikmesriigid peaksid täpsustama pankrotitoimkonna ülesandeid ning selle liikmete ametisse nimetamise nõudeid, nende kohustusi ja kohaldatavaid menetlusi. Et vältida põhjendamatuid viivitusi pankrotitoimkonna moodustamisel, tuleks selle liikmed kiiresti ametisse nimetada, et tagada maksejõuetusmenetluse tõhusus. Liikmesriigid peaksid tagama, et võlausaldajad on pankrotitoimkonnas õiglaselt esindatud ning et piiriüleseid võlausaldajaid, kes on mõne muu liikmesriigi residendid kui see liikmesriik, kus on algatatud maksejõuetusmenetlus, ei takistata pankrotitoimkonnas osalemast. Kui töötajad kuuluvad võlausaldajate hulka, peaks neil töötajatel või nende esindajatel olema õigus olla nimetatud pankrotitoimkonna liikmeks, välja arvatud juhul, kui on olemas muu, vähemalt samaväärne mehhanism, mille kaudu saab esindada töötajate huve maksejõuetusmenetluses. Nii võib see olla juhul, kui töötajate huve võetakse kõiki võlakohustusi hõlmavas menetluses arvesse nende esindajatega peetavate kohustuslike konsultatsioonide kaudu menetluse kulgemise üle või enne oluliste otsuste tegemist, näiteks varade müügi või ettevõtte ülemineku kohta. Töötajad, kelle töötasunõuded tasub täielikult garantiiasutus, ei ole võlausaldajad.

(68) Võlausaldajate õiglane esindatus pankrotitoimkonnas on eriti oluline tagamata nõuetega võlausaldajate, sealhulgas väiksemate nõuetega võlausaldajate jaoks. Liikmesriikidel peaks olema võimalik ette näha, et pankrotitoimkonna liikmeteks võib nimetada ka muid isikuid või üksusi kui võlausaldajad, näiteks töötajate esindajaid, avaliku sektori asutusi või garantiiasutusi.

(69) Pankrotitoimkond peaks osalema maksejõuetusmenetluses ning tagama, et seda viiakse läbi viisil, mis kaitseb võlausaldajate huve; sealhulgas omama ülevaadet ja olema informeeritud maksejõuetushalduri tegevusest, seejuures ei ole nõutav maksejõuetushalduri allumine pankrotitoimkonnale. Pankrotitoimkond saab oma ülesannet maksejõuetusmenetluste õigluse ja usaldusväärsuse üle valvata vaid siis tulemuslikult täita, kui toimkond ja selle liikmed tegutsevad maksejõuetushalduritest sõltumatult ja annavad aru ainult võlausaldajatele. Pankrotitoimkonna liikmed peaksid toimkonna ülesandeid täites tegutsema heas usus. Võlausaldajad, pankrotitoimkonna liikmed ja kõik pankrotitoimkonna palgatud spetsialistid peaksid säilitama pankrotitoimkonna tegevusega seoses saadud konfidentsiaalse teabe konfidentsiaalsuse.

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/34/oj).

(70) Ehkki pankrotitoimkond peaks olema piisavalt suur, et tagada võlausaldajate seisukohtade ja huvide mitmekesisus, peaks see samal ajal olema suhteliselt piiratud suurusega, et täita oma ülesandeid tulemuslikult ja õigeaegselt. Liikmesriigid peaksid täpsustama, millal on vaja pankrotitoimkonna koosseisu muuta ja kuidas seda teha, näiteks juhul, kui esindajad ei ole enam võimelised tegutsema (sealhulgas võlausaldajate parimates huvides) või soovivad tagasi astuda. Liikmesriigid peaksid samuti täpsustama nende liikmete ametist kõrvaldamise tingimused, kes on raskelt rikkunud oma kohustust tegutseda kõigi võlausaldajate huvides. Sellised rikkumised võivad hõlmata huvide konflikti olukordi.

(71) Pankrotitoimkonna töömeetodid peaksid olema läbipaistvad ja tulemuslikud. Seepärast peaksid liikmesriigid kehtestama nõuded, mis käsitlevad pankrotitoimkonna töömeetodeid, täpsustades selle hääletamise korda, sealhulgas hääleõigust ja vajalikku kvoorumit, tehtud otsuste dokumenteerimist ning seda, kuidas tagatakse nende töö erapooletus ja konfidentsiaalsus. Liikmesriigid peaksid tagama, et pankrotitoimkonnal oleks võimalik oma töömeetodeid protokollidega täpsustada.

(72) Võlausaldajatel peaks olema võimalik osaleda ja hääletada elektrooniliselt või delegeerida oma hääleõigus nõuetekohaselt volitatud kolmandale isikule. Delegeerimise võimalus oleks eriti kasulik võlausaldajatele, kes on muu liikmesriigi residendid kui see liikmesriik, kus on algatatud maksejõuetusmenetlus.

(73) Pankrotitoimkonnale tuleks anda piisavad õigused, et ta saaks täita oma ülesandeid tõhusalt ja tulemuslikult. Liikmesriigid peaksid tagama, et pankrotitoimkond tegutseb läbipaistvalt ja saab vajadusel suhelda maksejõuetushaldurite, kohtute, vara käsutamisõiguse säilitanud võlgniku ja võlausaldajatega, keda ta esindab, et pankrotitoimkond saaks kujundada ja edastada oma seisukohti võlausaldajate jaoks vahetut huvi pakkuvates ja olulistes küsimustes ning et neid seisukohti võetaks menetluses nõuetekohaselt arvesse. Liikmesriigid peaksid nägema ette pankrotitoimkonna õiguse nõuda teavet maksejõuetushalduritelt ja, kui see on asjakohane, vara käsutamisõiguse säilitanud võlgnikelt. Liikmesriigid võiksid ette näha, et pankrotitoimkond tuleb oluliste otsuste tegemisel ära kuulata. Liikmesriikidel peaks olema võimalik lubada võlausaldajate üldkoosolekul delegeerida otsuste tegemine pankrotitoimkonnale. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalik näha ette pankrotitoimkonna õigus nimetada sekretär ja küsida välist nõu küsimustes, mille osas nende esindatavatel võlausaldajatel on huvid.

(74) Kuna pankrotitoimkonna tegevus toob kaasa kulusid, peaksid liikmesriigid kehtestama selged reeglid selle kohta, kes need tasub. Samuti peaksid liikmesriigid kehtestama kaitsemeetmed hoidmaks ära olukorda, kus pankrotitoimkonna kulud vähendavad ebaproportsionaalselt pankrotivara väärtust.

(75) Selleks et julgustada võlausaldajaid pankrotitoimkonna liikmeks astuma, peaksid liikmesriigid piirama nende tsiviilvastutust, kui nad täidavad käesolevast direktiivist tulenevaid ülesandeid. Siiski peaks olema võimalik tagandada pankrotitoimkonna liikmeid, kes on oma kohustusi tahtlikult või raske hooletuse tõttu rikkunud, ning võtta nad selle rikkumise eest vastutusele. Sellistel juhtudel peaksid liikmesriigid nägema ette, et need liikmed kannavad oma väärkäitumisega tekitatud kahju eest individuaalset vastutust. Liikmesriikidel peaks olema võimalik tsiviilvastutuse sellist piiramist mitte kohaldada, kui pankrotitoimkonna liikmete isiklikku vastutust katva kindlustuse kulud kaetakse pankrotivarast. Kui liikmesriigid annavad pankrotitoimkonnale käesolevas direktiivis sätestatust suuremad volitused, millega võimaldatakse tal näiteks teha otsuseid võlgniku vara kohta või tehinguid vastu võtta, peaks liikmesriikidel olema võimalik ette näha, et pankrotitoimkonna liikmeid võib vastutusele võtta samal viisil kui maksejõuetushaldureid.

(76) Selleks et muuta riigisiseste maksejõuetusmenetluste põhielemendid läbipaistvamaks ja aidata eelkõige piiriülestel võlausaldajatel hinnata, mis juhtuks nende investeeringutega kui need oleksid maksejõuetusmenetlusse kaasatud, tuleks investoritele ja potentsiaalsetele investoritele anda sellele teabele hõlbus juurdepääs eelnevalt kindlaks määratud, võrreldavas ja kasutajasõbralikus vormingus. Liikmesriigid peaksid koostama standardse põhiteabelehe ja tegema selle üldsusele kättesaadavaks. Komisjon peaks tegema põhiteabelehe üldsusele kättesaadavaks mitmekeelses vormingus. Põhiteabeleht oleks potentsiaalsetele investoritele oluline vahend, et kiiresti hinnata konkreetse liikmesriigi maksejõuetusmenetluse õigusnorme. See peaks sisaldama piisavaid selgitusi, mis võimaldaksid lugejal selles esitatud teabest aru saada, ilma et ta peaks kasutama teisi teabeallikaid. Põhiteabeleht peaks eelkõige sisaldama praktilist teavet maksejõuetusmenetluse algatamist põhjustavate tingimuste ning maksejõuetusmenetluse algatamise taotlemiseks või nõude esitamiseks tehtavate vajalike sammude kohta. Kuna liikmesriigid on juba kohustatud esitama teavet maksejõuetusmenetlusi käsitlevate riigisiseste õigusnormide kohta vastavalt määrusele (EL) 2015/848, on oluline tagada, et käesoleva direktiivi alusel esitatav teave on kooskõlas kõnealuse määruse alusel esitatava teabega. Selleks peaks liikmesriikidel olema võimalik esitada käesoleva direktiiviga nõutavat teavet nõukogu otsusega 2001/470/EÜ ([15]) loodud tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa õigusalase koostöö võrgu kaudu.

(77) Erakorralistes hädaolukordades, mis tulenevad loodusõnnetustest või muudest katastroofidest, mis häirivad tõsiselt majandustegevust liikmesriigi või selle piirkonna tasandil, peaks liikmesriikidel olema võimalik kiiresti tegutseda, et viia miinimumini nende olukordade kahjulik mõju majandusele. Sellised olukorrad on tekkinud COVID pandeemia kontekstis ja võivad tekkida süsteemse kriisi korral, nagu see on määratletud direktiivis 2014/59/EL, või olukordades, kus riigiabi sobib siseturuga kokku Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 2 punkti b kohaselt loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste tekitatud kahju korvamiseks. Sellistes olukordades, millega kaasneb ulatusliku maksejõuetuse oht, sealhulgas tavaolukorras elujõuliste ettevõtete puhul, peaks liikmesriikidel olema võimalik teha ajutisi erandeid käesoleva direktiivi teatavatest sätetest. Erandite ulatus ja kestus peaksid piirduma sellega, mis on vajalik erakorralise olukorraga toimetulekuks, näiteks piirdudes geograafiliselt piirkonnaga, mis on liikmesriikides loodusõnnetusest mõjutatud. Liikmesriigid peaksid teavitama komisjoni meetmetest, mille puhul on tehtud erand käesolevast direktiivist, esitades teabe nende territoriaalse kohaldamisala ja kestuse kohta ning põhjenduse nende rakendamise vajalikkuse kohta. Liikmesriikide kohustus nendest meetmetest teatada ei peaks mõjutama meetmete jõustumist ja kohaldamist. Teade, mis hõlbustab komisjoni järelevalvet selle üle, kas erandid vastavad asjakohastele nõuetele, tuleks edastada teistele liikmesriikidele põhjendamatu viivituseta. Erandi maksimaalne kehtivusaeg peaks olema üks aasta ja seda peaks olema võimalik pikendada kuue kuu kaupa, tingimusel et kohaldatakse täiendavat kontrollimehhanismi. Liikmesriigid peaksid pikendamistaotlusest teatama hiljemalt kolm kuud enne erandi kehtivusaja lõppu ning komisjonil peaks olema lubatud selle suhtes vajaduse korral vastuväiteid esitada.

(78) Selleks et tagada käesoleva direktiivi rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks anda komisjonile rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([16]).

(79) Käesoleva direktiiviga ei piirata avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (mida nimetatakse ka ärisaladusteks) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset, mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2016/943 ([17]).

([15]) Nõukogu 28. mai 2001. aasta otsus 2001/470/EÜ, millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk (EÜT L 174, 27.6.2001, lk 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2001/470/oj).

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([17]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset (ELT L 157, 15.6.2016, lk 1, ELI: *http://data.europa.eu/eli/dir/2016/943/oj*).

(80) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, sest riigisiseste maksejõuetusraamistike erinevus takistaks ka edaspidi kapitali vaba liikumist ja asutamisvabaduse kasutamist, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(81) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige õigust era- ja perekonnaelu austamisele, õigust isikuandmete kaitsele, kutsevabadust ja õigust teha tööd, ettevõtlusvabadust, õigust omandile, töötajate õigust olla informeeritud ja ära kuulatud ning õigust õiglasele kohtulikule arutamisele.

(82) Käesoleva direktiivi raames toimuvale isikuandmete töötlemisele kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679 ([18]). Käesoleva direktiivi raames toimuvale isikuandmete töötlemisele liidu institutsioonides ja organites kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1725 ([19]).

(83) Vastavalt määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikele 1 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse 6. veebruaril 2023, ([20])

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I JAOTIS

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesolevas direktiivis sätestatakse ühised normid järgmise kohta:

a) vara tagasivõitmine;

b) pankrotivara hulka kuuluva vara jälitamine;

c) *pre-pack* menetlused;

d) juhtide kohustus esitada maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus;

e) pankrotitoimkonnad;

f) põhiteabelehed.

2. Käesoleva direktiivi II, III ja VI jaotist kohaldatakse määruse (EL) 2015/848 artikli 2 punktis 1 määratletud kõiki võlakohustusi hõlmavate menetluste suhtes, mis põhinevad maksejõuetust käsitlevatel õigusaktidel, välja arvatud ennetava saneerimise menetlused.

II jaotist ei kohaldata ajutiste meetmete kohaldamise menetluste suhtes.

([18]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

([20]) ELT C 89, 10.3.2023, lk 10.

3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata, kui võlgnikuks on:

a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ ([21]) artikli 13 punktides 1 ja 4 määratletud kindlustus- või edasikindlustusandjad;

b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 ([22]) artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud krediidiasutused;

c) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktides 2 ja 7 määratletud investeerimisühingud või ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjad;

d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 648/2012 ([23]) artikli 2 punktis 1 määratletud kesksed vastaspooled;

e) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 909/2014 ([24]) artikli 2 lõike 1 punktis 1 määratletud väärtpaberite keskdepositooriumid;

f) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/59/EL ([25]) artikli 1 lõike 1 esimeses lõigus loetletud muud finantseerimisasutused ja ettevõtjad;

g) liikmesriigi õiguse kohased avalik-õiguslikud asutused;

h) füüsilised isikud, kes ei ole füüsilisest isikust ettevõtjad.

4. Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja jätta võlgnikud, kes on muud kui lõikes 3 osutatud finantssektori ettevõtjad, kes osutavad finantsteenuseid, mille suhtes kohaldatakse erikorda, mille kohaselt on riiklikel järelevalve- või kriisilahendusasutustel ulatuslikud sekkumisvolitused, mis on võrreldavad lõikes 3 osutatud finantssektori ettevõtjate suhtes kohaldatavatega. Liikmesriigid edastavad kõnealuse erikorra komisjonile.

5. IV ja VI jaotist kohaldatakse juriidilistest isikutest võlgnike suhtes.

6. Liikmesriigid võivad otsustada, et käesoleva direktiivi VI jaotist kohaldatakse ainult selliste võlgnike suhtes, kes on direktiivi 2013/34/EL artikli 3 lõike 4 tähenduses suurettevõtjad.

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (ELT L 335, 17.12.2009, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj).

([22]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013, mis käsitleb krediidiasutuste suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ja millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj).

([23]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/648/oj).

([24]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 909/2014, mis käsitleb väärtpaberiarvelduse parandamist Euroopa Liidus ja väärtpaberite keskdepositooriume ning millega muudetakse direktiive 98/26/EÜ ja 2014/65/EL ning määrust (EL) nr 236/2012 (ELT L 257, 28.8.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/909/oj).

([25]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediidiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj).

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „maksejõuetushaldur“ – isik või organ, kes täidab ühte või mitut määruse (EL) 2015/848 artikli 2 punktis 5 ja direktiivi (EL) 2019/1023 artikli 2 lõike 1 punktis 12 loetletud ülesannet;

b) „kohus“ – liikmesriigi õigusasutus;

c) „pangakontode registrid“ – direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 16 lõike 1 kohaselt loodud automatiseeritud keskmehhanismid (näiteks keskregistrid või kesksed elektroonilised andmeotsingusüsteemid);

d) „tegelike kasusaajate keskregister“ – direktiivi (EL) 2024/1640 artiklis 10 osutatud riiklikud keskregistrid, mis sisaldavad teavet tegelikult kasu saavate omanike kohta, ning nende registrite omavahel ühendamise süsteemid;

e) „pangakonto andmed“ – direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 16 lõikes 3 loetletud teave;

f) „õigustoiming“ – II jaotise kohaldamisel mis tahes tahtlik inimtegevus, millel on õiguslik tagajärg;

g) „täitmisele kuuluv leping“ – võlgniku ja ühe või mitme vastaspoole vaheline leping, mille alusel on pooltel veel täitmata kohustusi maksejõuetusmenetluse algatamisel IV jaotises kirjeldatud likvideerimisetapis, välja arvatud finantsturgudel, energiaturgudel ja kaubaturgudel kasutatavad tasaarvestuskokkulepped, sealhulgas lõpetamisel toimuv tasaarvestus, kui sellised kokkulepped on riigisisese maksejõuetusõiguse alusel täitmisele pööratavad, ning finantslepingud;

h) „võlausaldajate parimate huvide test“ – kriteerium, mis on täidetud, kui ükski võlausaldaja ei ole *pre-pack*-menetluse raames likvideerimise korral halvemas olukorras kui selline võlausaldaja oleks tavapärase likvideerimisprioriteetide järjestuse kohaldamisel osade kaupa likvideerimisel või, kui liikmesriigid nii sätestavad, järgmise parima alternatiivse stsenaariumi korral;

i) „vaherahastus“ – olemasolevalt või uuelt võlausaldajalt saadud uus rahaline abi, mis sisaldab vähemalt *pre-pack*-menetluse ajal antavat rahalist abi ning mis on mõistlik ja viivitamatult vajalik, et võlgniku ettevõte või selle osa saaks edasi tegutseda, või vajalik selle ettevõtte väärtuse säilitamiseks või suurendamiseks;

j) „pankrotitoimkond“ – VI jaotise alusel moodustatud võlausaldajaid esindav organ;

k) „*pre-pack*-menetlus“ – menetlus, mis koosneb ettevalmistusetapist ja likvideerimisetapist ning mis võimaldab maksejõuetusmenetluse käigus müüa võlgniku ettevõtte tegevust jätkava ettevõttena kas tervikuna või osaliselt parima pakkumuse esitajale;

l) „ettevalmistusetapp“ – *pre-pack*-menetluse etapp, mille eesmärk on leida võlgniku ettevõttele või selle osale sobiv ostja;

m) „likvideerimisetapp“ – *pre-pack*-menetluse etapp, mille eesmärk on heaks kiita ja teostada võlgniku ettevõtte või selle osa müük ning jagada saadud tulu võlausaldajate vahel.

2. Käesoleva direktiivi kohaldamisel käsitatakse mõisteid „maksejõuetus“ ja „juhid“ nii, nagu need on määratletud riigisiseses õiguses.

Artikkel 3

Võlgnikuga lähedalt seotud isik

1. II jaotise kohaldamisel käsitatakse võlgnikuga lähedalt seotud isikuna järgmisi isikuid:

a) kui võlgnik on füüsiline isik:

i) võlgniku abikaasa või partner;

ii) võlgniku või võlgniku abikaasa või partneri ülenejad ja alanejad sugulased ja õed-vennad ning nende isikute abikaasad või partnerid;

iii) võlgniku leibkonda kuuluvad isikud;

iv) isikud, kel on juurdepääs võlgniku tegevust käsitlevale mitteavalikule teabele ning kel on võimalik kontrollida võlgniku tegevust, sealhulgas kui nad töötavad võlgniku heaks töölepingu alusel või kui nad on võlgnikuga töösuhtes;

v) juriidilised isikud, milles võlgnik või üks alapunktides i–iv osutatud isikutest on võlgniku haldus-, juht- või järelevalveorgani liige; või

vi) juriidilised isikud, milles võlgnik või üks punktides i–iv osutatud isikutest täidab ülesandeid, mis võimaldavad juurdepääsu võlgniku tegevust käsitlevale mitteavalikule teabele;

b) kui võlgnik on juriidiline isik:

i) võlgniku haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmed;

ii) omakapitali omanikud, kellel on võlgniku äriühingus kontrolliv osalus;

iii) isikud, kes täidavad punktis i nimetatud isikutega sarnaseid ülesandeid;

iv) isikud, kes on punkti a kohaselt lähedalt seotud käesoleva punkti alapunktides i, ii ja iii loetletud isikutega.

2. IV jaotise kohaldamisel hõlmavad võlgnikuga lähedalt seotud isikud lõikes 1 loetletud isikuid ja mis tahes muid isikuid, sealhulgas juriidilisi isikuid, kellel on eelisjuurdepääs võlgniku tegevust käsitlevale mitteavalikule teabele.

3. See, kas isik on võlgnikuga lähedalt seotud, määratakse kindlaks, lähtudes järgmisest:

a) II jaotise kohaldamisel vara tagasivõitmise hagi esemeks oleva õigustoimingu lõpuleviimise päev või ajavahemik, milleks on kolm kuud enne õigustoimingu lõpuleviimist;

b) IV jaotise kohaldamisel *pre-pack*-menetluse likvideerimisetapi alguskuupäev või ajavahemik, mis algab vähemalt kuus kuud enne likvideerimisetapi algust.

Käesoleva artikli lõiget 1 ja lõike 3 punkti a kohaldatakse *mutatis mutandis* isikute suhtes, kes on lähedalt seotud isikutega, kes on saanud kasu tühisest, kehtetuks tunnistatavast või täitmisele mittekuuluvast õigustoimingust, nagu on osutatud artikli 12 lõike 2 teises lõigus.

Artikkel 4

Riigisisene õigus ja minimaalne ühtlustamine

1. Ilma et see piiraks artikli 10 lõike 3 kohaldamist, võivad liikmesriigid vastu võtta või säilitada õigusakte, millega sätestatakse võlausaldajatele tervikuna parem kaitse, kui on ette nähtud II ja V jaotises.

2. Liikmesriigid võivad vastu võtta või säilitada pankrotitoimkondade moodustamist, toimimist, ülesandeid ja liikmeid käsitlevaid õigusakte, milles nähakse ette võlausaldajate suurem osalemine maksejõuetusmenetlustes, kui on sätestatud VI jaotises.

3. Liikmesriigid võivad vastu võtta või säilitada õigusnorme, millega antakse maksejõuetushalduritele III jaotises sätestatud normidega võrreldes parem juurdepääs pangakonto andmetele, mida hoitakse liikmesriikide pangakontode registrites, tegelike kasusaajate andmetele ning riiklikele registritele ja andmebaasidele.

4. Liikmesriigid tagavad, et maksejõuetutel füüsilisest isikust ettevõtjatel või muudel füüsilistel isikutel, kes omakapitali omanikena vastutavad isiklikult piiramatu vastutusega ettevõtte võlgade eest, on juurdepääs täielikule võlgadest vabastamisele kooskõlas direktiiviga (EL) 2019/1023 isegi juhtudel, kui kooskõlas riigisisese õigusega ei ole võimalik algatada võlgniku suhtes maksejõuetusmenetlust põhjusel, et võlgnikul ei ole vara või tema vara ei ole piisav, et katta menetluse kulusid või maksejõuetushalduri kaasamisega seotud kulusid.

5. Liikmesriigid võivad vastu võtta või säilitada õigusnorme, millega kehtestatakse mikroettevõtete suhtes lihtsustatud likvideerimismenetlused.

Artikkel 5

Töötajate kaitse

Käesoleva direktiiviga ei piirata töötajate õigusi käsitleva liidu ja riigisisese õiguse kohaldamist käesoleva direktiiviga reguleeritud küsimustes, sealhulgas sellise liidu ja riigisisese õiguse kohaldamist, mis käsitleb töötajate esindajate kaasamist ning töötajate esindajate teavitamiseks ja nendega konsulteerimiseks asjakohaste meetmete võtmist, hõlmates eelkõige järgmisi õigusi:

a) direktiividega 98/59/EÜ, 2001/23/EÜ ja 2008/94/EÜ tagatud õigused;

b) õigus teavitamisele ja konsulteerimisele kooskõlas direktiividega 2002/14/EÜ ja 2009/38/EÜ.

II JAOTIS

VARA TAGASIVÕITMINE

1. PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 6

Vara tagasivõitmise üldised eeldused

Liikmesriigid tagavad, et enne maksejõuetusmenetluse algatamist lõpule viidud õigustoimingud, mis kahjustavad võlausaldajaid, on 2. peatükis sätestatud tingimustel tühised, kehtetuks tunnistatavad või täitmisele mittekuuluvad.

Liikmesriigid võivad ette näha, et õigustoiming, mille õiguslikud tagajärjed tekivad selle kandmisel avalikku registrisse, loetakse lõpuleviiduks niipea, kui kõik muud selle toimingu kehtivuse nõuded on täidetud.

2. PEATÜKK

Eritingimused

Artikkel 7

Võlausaldaja eelistamise alusele tuginev tagasivõitmine

1. Liikmesriigid tagavad, et kahjustavad õigustoimingud, mis on tehtud võlausaldajat või võlausaldajate rühma eelistades nõuete rahuldamise või tagatise andmise kaudu, on tühised, kehtetuks tunnistatavad või täitmisele mittekuuluvad, kui need on lõpule viidud:

a) kolme kuu jooksul enne avalduse esitamist, mille tulemusel algatati maksejõuetusmenetlus, või sellise taotluse puudumisel kolme kuu jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemise kuupäeva, tingimusel et võlgnik ei olnud võimeline tasuma võlgu, mis olid muutunud sissenõutavaks vastavalt riigisisesele õigusele; või

b) pärast avalduse esitamist või punktis a osutatud otsuse tegemise kuupäeva ning enne maksejõuetusmenetluse algatamist.

2. Kui võlausaldaja sissenõutavaks muutunud nõue on nõuetekohaselt rahuldatud või tagatud, tagavad liikmesriigid, et kahjustavad õigustoimingud on tühised, kehtetuks tunnistatavad või täitmisele mittekuuluvad vähemalt juhul, kui:

a) on täidetud lõikes 1 sätestatud tingimused; ning

b) võlausaldaja teadis, et võlgnik ei olnud suuteline tasuma oma võlgu, mis olid muutunud sissenõutavaks vastavalt riigisisesele õigusele, et maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus oli esitatud või et sellise taotluse puudumisel oli tehtud maksejõuetusmenetluse algatamise otsus.

Esimese lõigu punkti b kohaldamisel eeldatakse selliste asjaolude teadmist, kui võlausaldaja on võlgnikuga lähedalt seotud isik. See eeldus on ümberlükatav.

3. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata järgmiste õigustoimingute suhtes:

a) õigustoimingud, mis on sooritatud otse ja õiglase tasu eest võlgniku vara kasuks;

b) käskvekslite või tšekkide alusel tehtud maksed, kui veksleid või tšekke reguleeriv õigus välistab saaja nõuded, mis tulenevad vekslitest või tšekkidest teiste võlgnike, näiteks vekslite või tšekkide edasiandjate, väljaandjate või maksjate vastu, kui saaja keeldub võlgnikule makset tegemast;

c) õigustoimingud, mille suhtes direktiivide 98/26/EÜ ja 2002/47/EÜ kohaselt tagasivõitmist ei kohaldata;

d) asjakohasel juhul riigisisese õigusega kooskõlas õigustoimingud, mille eesmärk on rahuldada või tagada sotsiaalkindlustusasutuste nõuded;

e) tasaarvelduskokkulepete, sealhulgas lõpetamisel toimuva tasaarvestuse kokkulepete sõlmimine finantsturgudel, energiaturgudel või muudel kaubaturgudel ning selliste kokkulepete toimimist toetavad õigustoimingud.

Liikmesriigid tagavad, et esimese lõigu punkti b kohaldamisel ennistab veksli või tšeki alusel tasutud summa viimane edasiandja, või kui viimane edasiandja tegi vekslile pealdise kolmanda isiku nimel, siis kõnealune isik, juhul kui viimane edasiandja või kolmas isik teadis veksli edasiandmise ajal või järel, et võlgnik ei olnud suuteline tasuma oma võlgu, mis olid muutunud sissenõutavaks vastavalt riigisisesele õigusele, või et võlgniku vastu oli esitatud maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus. Selliste asjaolude teadmist eeldatakse, kui viimane edasiandja või kolmas isik on võlgnikuga lähedalt seotud isik. See eeldus on ümberlükatav.

Artikkel 8

Tasuta või ilmselgelt ebapiisava tasu eest tehtud õigustoimingud

1. Liikmesriigid tagavad, et kui võlgniku õigustoimingud tehakse vastutasuta või ilmselgelt ebapiisava tasu eest, on need õigustoimingud tühised, kehtetuks tunnistatavad või täitmisele mittekuuluvad, kui need on lõpule viidud:

a) 12 kuu jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise taotluse esitamist või sellise taotluse puudumise korral 12 kuu jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemise kuupäeva; või

b) pärast avalduse esitamist või punktis a osutatud otsuse tegemise kuupäeva ning enne maksejõuetusmenetluse algatamist.

2. Lõiget 1 ei kohaldata sümboolse väärtusega kingituste ja annetuste suhtes.

Artikkel 9

Võlausaldajaid tahtlikult kahjustavad õigustoimingud

Liikmesriigid tagavad, et õigustoimingud, millega võlgnik on kõiki võlausaldajaid tahtlikult kahjustanud, on tühised, kehtetuks tunnistatavad või täitmisele mittekuuluvad, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:

a) need toimingud on lõpule viidud kahe aasta jooksul enne avalduse esitamist, mille tulemusel algatati maksejõuetusmenetlus, või sellise taotluse puudumisel kahe aasta jooksul enne maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse tegemise kuupäeva või siis pärast sellise avalduse esitamise kuupäeva või pärast sellise otsuse tegemise kuupäeva ja enne maksejõuetusmenetluse algatamist;

b) õigustoimingu teine osaline teadis võlgniku kavatsusest võlausaldajaid kahjustada.

Esimese lõigu punkti b kohaldamisel eeldatakse selliste asjaolude teadmist, kui õigustoimingu teine osaline on võlgnikuga lähedalt seotud isik. See eeldus on ümberlükatav.

3. PEATÜKK

Vara tagasivõitmise tagajärjed

Artikkel 10

Üldised tagajärjed

1. Liikmesriigid tagavad, et asjaomase pankrotivara arvel nõuete rahuldamiseks ei või tugineda nõuetele, õigustele või kohustustele, mis tulenevad õigustoimingutest, mis on 2. peatüki kohaselt tühised või täitmisele mittekuuluvad või on kehtetuks tunnistatud.

2. Liikmesriigid tagavad, et tühisest, kehtetuks tunnistatud või täitmisele mittekuuluvatest õigustoimingust kasu saanud isik on kohustatud tagastama saadud hüved või maksma nende rahalise ekvivalendi.

Asjaolule, et tühisest, kehtetuks tunnistatud või täitmisele mittekuuluvast õigustoimingust tulenenud rikastumise tulemusena saadu ei ole enam sellest toimingust kasu saanud isiku omandis, saab tugineda üksnes siis, kui see isik ei olnud teadlik asjaoludest, millel vara tagasivõitmine põhineb.

3. Liikmesriigid tagavad, et kõigi tühisest, kehtetuks tunnistatavast või täitmisele mittekuuluvast õigustoimingust tulenevate ja teise isiku vastu esitatud nõuete aegumistähtaeg ei ole pikem kui kolm aastat alates maksejõuetusmenetluse algatamise kuupäevast. Liikmesriigid võivad ette näha, et aegumistähtaega hakatakse arvestama kuupäevast, mil maksejõuetushaldur sai teada asjaoludest, mis olid teise isiku vastu esitatud nõude aluseks.

Käesoleva direktiiviga ei piirata esimeses lõigus osutatud aegumistähtaja peatamist või katkestamist reguleeriva riigisisese õiguse kohaldamist.

4. Liikmesriigid tagavad, et lõike 2 kohase nõude tagastada saadud hüved või maksta nende rahaline ekvivalent, saab loovutada võlausaldajale või kolmandale isikule.

5. Liikmesriigid tagavad, et isik, kes on kohustatud lõike 2 kohaselt tagastama saadud hüved või maksma nende rahalise ekvivalendi, ei saa tasaarvestada seda kohustust oma nõuetega, mille ta peaks muidu esitama maksejõuetusmenetluse käigus.

6. Käesoleva artikliga ei piirata tsiviil- ja kaubandusõiguse alusel hagide esitamist tühise, kehtetuks tunnistatava või täitmisele mittekuuluva õigustoiminguga võlausaldajatele tekitatud kahju hüvitamiseks.

Artikkel 11

Tagajärjed tühisest, kehtetuks tunnistatavast või täitmisele mittekuuluvast õigustoimingust kasu saanud isikule

1. Kui tühisest, kehtetuks tunnistatavast või täitmisele mittekuuluvast õigustoimingust kasu saanud isik tagastab vastavalt artiklile 10 saadud hüved või maksab nende rahalise ekvivalendi, tagavad liikmesriigid, et kõik selle isiku nõuded, mis rahuldati kõnealuse õigustoiminguga, ennistuvad vastavalt riigisisesele õigusele.

2. Liikmesriigid tagavad, et kõik tühisest, kehtetuks tunnistatavast või täitmisele mittekuuluvast õigustoimingust kasu saanud isiku vastusooritused, mis on tehtud pärast selle õigustoimingu raames võlgniku tehtavat kohest sooritust või sellega samaaegselt, makstakse pankrotivarast tagasi ulatuses, milles vastusoorituse objektiks osutatud hüved on pankrotivaras endiselt kättesaadavad vormis, mida saab ülejäänud pankrotivarast eristada, või ulatuses, milles pankrotivara on endiselt vastusoorituse väärtuse võrra rikkam.

Esimese lõiguga hõlmamata juhtudel võib tühisest, kehtetuks tunnistatavast või täitmisele mittekuuluvast õigustoimingust kasu saanud isik esitada vastusoorituse hüvitamise nõude.

Artikkel 12

Kolmandate isikute vastutus

1. Liikmesriigid tagavad, et artiklid 10 ja 11 on kohaldatavad tühisest, kehtetuks tunnistatavast või täitmisele mittekuuluvast õigustoimingust kasu saanud isiku pärijate või muude üldõigusjärglaste suhtes.

Pärijate vastutuse ulatust reguleeritakse riigisisese õigusega.

2. Liikmesriigid tagavad, et artikkel 10 on kohaldatav tühise, kehtetuks tunnistatava või täitmisele mittekuuluva õigustoimingu teise osalise eriõigusjärglaste suhtes, kui õigusjärglane teadis asjaolusid, millel vara tagasivõitmine põhineb.

Juhul kui eriõigusjärglane on tühisest, kehtetuks tunnistatavast või täitmisele mittekuuluvast õigustoimingust kasu saanud isikuga lähedalt seotud isik, eeldatakse, et ta teadis esimeses lõigus osutatud asjaolusid. See eeldus on ümberlükatav.

Artikkel 13

Seos muude õigusaktidega

Käesoleva jaotisega ei piirata direktiivide 98/26/EÜ, 2002/47/EÜ ja (EL) 2019/1023 kohaldamist.

Kui võlgnik ei suuda direktiivi (EL) 2019/1023 kohase ennetava saneerimise menetluse käigus oma võlgu tähtajaks tasuda ja vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 7 lõikele 3 jäetakse täitemeetmete peatamine kehtima, võivad liikmesriigid ette näha, et peatamise ajal tehtud õigustoimingute puhul ei too poole teadmine, et võlgnik ei olnud suuteline oma võlgu riigisisese õiguse kohaselt tähtajaks tasuma, endaga kaasa käesoleva direktiivi artikli 7 lõike 2 kohast vara tagasivõitmist.

III JAOTIS

PANKROTIVARA HULKA KUULUVA VARA JÄLITAMINE

1. PEATÜKK

Määratud kohtute ja haldusasutuste juurdepääs pangakonto andmetele

Artikkel 14

Määratud kohtud ja haldusasutused

1. Iga liikmesriik määrab kohtud või haldusasutused, kellele antakse õigus pääseda juurde tema riiklikele pangakontode registritele ning teha neis otsinguid, ning kohtud või haldusasutused, kellele antakse õigus saada piiriülene juurdepääs pangakontodele ning teha neis otsinguid kooskõlas artikli 15 lõikega 2 (edaspidi „määratud kohtud või haldusasutused“).

2. Iga liikmesriik annab komisjonile oma määratud kohtutest või haldusasutustest teada hiljemalt 22. aprilliks 2029 ja teavitab komisjoni põhjendamatu viivituseta kõigist nende muudatustest. Komisjon avaldab need teated *Euroopa Liidu Teatajas* ja Euroopa e-õiguskeskkonna portaalis.

Artikkel 15

Määratud kohtute ja haldusasutuste juurdepääs pangakonto andmetele ja neis andmetes otsingute tegemine

1. Liikmesriigid tagavad, et määratud kohtutel või haldusasutustel on õigus pääseda vahetult ja viivitamata juurde pangakonto andmetele ja teha neis otsinguid, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) käimasolevas maksejõuetusmenetluses, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetluses, määratud maksejõuetushaldur taotleb pangakonto andmeid; ning

b) pangakonto andmed on vajalikud pankrotivara hulka kuuluva ning vara kindlakstegemiseks ja jälitamiseks punktis a osutatud menetluse raames.

2. Liikmesriigid tagavad piirülese juurdepääsu hõlbustamiseks, et määratud kohtutel või haldusasutustel on õigus pääseda vahetult ja viivitamata juurde teistes liikmesriikides asuvatele pangakontode andmetele, mis on kättesaadavad pangakontode registrite sidestamise süsteemi kaudu, millele on osutatud direktiivi (EL) 2024/1640 (BARIS) artikli 16 lõikes 6, ning teha neis otsinguid, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) käimasolevas maksejõuetusmenetluses, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetluses, määratud maksejõuetushaldur taotleb teistes liikmesriikides asuvaid pangakontode andmeid; ning

b) pangakonto andmed on vajalikud võlgniku pankrotivara hulka kuuluva ning tagasivõidetava vara kindlakstegemiseks ja jälitamiseks punktis a osutatud menetluse raames.

3. Teave, mida liikmesriigid peavad vajalikuks ja lisavad pangakontode registritesse vastavalt direktiivi (EL) 2024/1640 artikli 16 lõikele 5 lisaks käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud teabele, ei ole kohtutele ega haldusasutustele kättesaadav ning nad ei saa selles teabes otsinguid teha.

4. Liikmesriigid tagavad, et määratud kohtud või haldusasutused või muud pädevad kohtud või ametiasutused kontrollivad, kas lõigetes 1 ja 2 osutatud tingimused on täidetud. Kui need tingimused on täidetud, tagavad liikmesriigid, et määratud kohtud või haldusasutused edastavad lõigete 1 ja 2 kohase pangakonto andmetele juurdepääsu ja otsingu tulemusel saadud asjakohased pangakonto andmed seda taotlenud maksejõuetushaldurile.

5. Lõigete 1 ja 2 kohane juurdepääs ja otsing ei piira riigisiseste menetluslike tagatiste ega isikuandmete kaitset käsitlevate liidu ja liikmesriikide õigusnormide kohaldamist. Liikmesriigid tagavad, et lõigete 1 ja 2 kohaselt saadud pangakonto andmeid töödeldakse üksnes sel eesmärgil, milleks need saadi, sealhulgas juhul, kui neid töötlevad maksejõuetushaldurid.

6. Liikmesriigid tagavad, et maksejõuetushalduritel on lõigete 1 ja 2 kohaselt saadud pangakonto andmete töötlemisel kehtestatud asjakohane sisekord konfidentsiaalse teabe nõuetekohaseks haldamiseks.

7. Lõigete 1 ja 2 kohaldamisel loetakse juurdepääs pangakonto andmetele ja neis otsingute tegemine vahetuks ja viivitamatuks muu hulgas siis, kui pangakontode registreid haldavad riiklikud asutused edastavad pangakonto andmed määratud kohtutele või haldusasutustele kiiresti automatiseeritud mehhanismi abil, tingimusel et ühelgi vahendaval asutusel ei ole võimalik taotletud andmeid või esitatavat teavet mõjutada.

Artikkel 16

Tingimused, mille alusel saavad määratud kohtud ja haldusasutused juurdepääsu pangakonto andmetele ja teha neis andmetes otsinguid

1. Liikmesriigid tagavad, et pangakonto andmetele võivad vastavalt artiklile 15 igal üksikjuhul eraldi juurdepääsu saada ning neis otsinguid teha vaid need määratud kohtute või haldusasutuste töötajad, kes on spetsiaalselt määratud ja volitatud selliseid ülesandeid täitma.

2. Liikmesriigid tagavad, et

a) lõikes 1 osutatud töötajad järgivad rangeid kutsealaseid konfidentsiaalsus- ja andmekaitsenõudeid ning on usaldusväärsed ja asjakohaselt kvalifitseeritud;

b) rakendatakse tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, mis tagavad rangetele tehnoloogiastandarditele vastava andmeturbe eesmärgiga võimaldada määratud kohtutel ja haldusasutustel kasutada kooskõlas artikliga 15 oma õigust pääseda pangakonto andmetele juurde ja teha neis otsinguid.

Artikkel 17

Järelevalve teostamine määratud kohtute ja haldusasutuste juurdepääsu üle pangakonto andmetele ja neis andmetes otsingute tegemise üle

1. Liikmesriigid näevad ette, et pangakontode registreid haldav ametiasutus tagab logi pidamise iga juhtumi kohta, kui määratud kohus või haldusasutus kasutab juurdepääsu pangakontoandmetele ja teeb neis otsinguid. Logid peavad eelkõige sisaldama järgmist:

a) juhtumi viitenumber;

b) päringu või otsingu kuupäev ja kellaaeg;

c) päringu või otsingu algatamiseks kasutatud andmete liik;

d) tulemuste kordumatu tunnus;

e) registrile juurdepääsu kasutava või selles otsingut tegeva määratud kohtu või haldusasutuse nimi;

f) päringu teinud määratud kohtu või haldusasutuse töötaja kordumatu kasutajatunnus ja asjakohasel juhul päringu või otsingu tegemise korralduse andnud kohtuniku või ametniku kordumatu kasutajatunnus ning olemasolu korral ka andmeid taotlenud maksejõuetushalduri kordumatu kasutajatunnus.

2. Pangakontode registreid haldavad ametiasutused kontrollivad korrapäraselt lõikes 1 osutatud logisid.

3. Lõikes 1 osutatud logisid kasutatakse üksnes käesoleva direktiivi sätete ja andmekaitset käsitlevate kohaldatavate liidu õigusnormide järgimise üle järelevalve teostamiseks. Logisid tuleb kaitsta loata juurdepääsu eest asjakohaste meetmete abil ja logid tuleb viis aastat pärast nende loomist kustutada, välja arvatud juhul, kui neid vajatakse käimasolevate järelevalvemenetluste jaoks.

2. PEATÜKK

Maksejõuetushaldurite juurdepääs teabele tegelike kasusaajate kohta

Artikkel 18

Maksejõuetushaldurite juurdepääs teabele tegelike kasusaajate kohta

Liikmesriigid tagavad, et maksejõuetushaldurid pääsevad vara kindlakstegemise ja jälitamise eesmärgil maksejõuetusmenetluses, mille raames nad on määratud, õigeaegselt juurde järgmisele tegelike kasusaajate ühendatud keskregistrites sisalduvale teabele juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste tegelike kasusaajate kohta ning et selline juurdepääs antakse asjaomast juriidilist isikut, õiguslikku üksust või tegelikku kasusaajat hoiatamata:

a) tegeliku kasusaaja nimi;

b) tegeliku kasusaaja sünnikuu ja -aasta;

c) tegeliku kasusaaja elukohariik ja kodakondsus või kodakondsused;

d) juriidiliste isikute tegelike kasusaajate puhul asjaomase majandusliku huvi laad ja ulatus;

e) lepinguliste usaldushalduste või sarnaste õiguslike üksuste tegelike kasusaajate puhul nende kasusaamise olemus.

3. PEATÜKK

Maksejõuetushaldurite juurdepääs riiklikele registritele ja andmebaasidele

Artikkel 19

Maksejõuetushaldurite juurdepääs riiklikele registritele ja andmebaasidele

1. Liikmesriigid tagavad, et maksejõuetushalduritel on olenemata liikmesriigist, kus nad on nimetatud, vahetu ja kiire juurdepääs teabele, mis on vajalik pankrotivara hulka kuuluva vara, sealhulgas tagasivõidetava vara kindlakstegemiseks ja jälitamiseks ning mida hoitakse olemasolevates, lisas loetletud riiklikes registrites ja andmebaasides, kasutades seda juurdepääsu vastavalt riigisiseses õiguses sätestatud tingimustele.

2. Lisas loetletud riiklikele registritele ja andmebaasidele juurdepääsu puhul tagab iga liikmesriik, et teistes liikmesriikides nimetatud maksejõuetushaldurite suhtes ei kohaldata sisulisi juurdepääsutingimusi, mis on *de jure* või *de facto* ebasoodsamad kui selles liikmesriigis nimetatud maksejõuetushaldurite suhtes kohaldatavad tingimused.

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile lisas loetletud olemasolevad riiklikud registrid ja andmebaasid 22. aprilliks 2029 ning teatavad kõigist nende muudatustest.

Komisjon avaldab need liikmesriikide edastatud olemasolevad riiklikud registrid ja loetelud *Euroopa Liidu Teatajas* ja Euroopa e-õiguskeskkonna portaalis.

4. PEATÜKK

Teise liikmesriigi maksejõuetushaldurite juurdepääs kohtutele

Artikkel 20

Teise liikmesriigi maksejõuetushaldurite juurdepääs kohtutele

Mis puudutab õigust algatada kohtutes või ametiasutustes menetlusi pankrotivara nimel vara tagasinõudmiseks või nendes menetlustes osaleda, tagab iga liikmesriik, et teistes liikmesriikides määratud maksejõuetushaldurite suhtes ei kohaldata ebasoodsamaid tingimusi kui need, mida kohaldatakse selles liikmesriigis määratud maksejõuetushaldurite suhtes.

IV JAOTIS

***PRE-PACK*-MENETLUS**

1. PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 21

Pre-pack-menetlus

1. Liikmesriigid tagavad, et *pre-pack*-menetlus on kättesaadav vähemalt võlgnikele, kes riigisisese õiguse kohaselt tõenäoliselt muutuvad maksejõuetuks.

Liikmesriigid võivad ette näha, et ettevalmistusetappi ei saa algatada juhul, kui võlgnik ei ole võimeline tasuma oma võlgu, mis on muutunud sissenõutavaks riigisisese õiguse kohaselt.

2. Riigisisese õiguse alusel võib *pre-pack*-menetlus olla eraldi menetlus või osa olemasolevast maksejõuetusmenetlusest.

3. Liikmesriigid tagavad, et *pre-pack*-menetlusse sisenevad võlgnikud säilitavad ettevalmistusetapi ajal täielikult või vähemalt osaliselt kontrolli oma varade ja igapäevase majandustegevuse üle.

4. Käesoleva jaotisega reguleerimata küsimuste suhtes kohaldatakse riigisisest õigust, mis hõlmab nõuete rahuldamisjärkude määramist, tulu jaotamist, võlgniku ja võlgniku juhtide kohustusi ja vastutust, maksejõuetushalduri töötasu ning võlausaldajate osalemise olemust, ulatust ja vormi, välja arvatud asjakohasel juhul seoses müügi heakskiitmisega.

Artikkel 22

Seos muude liidu õigusaktidega

1. Likvideerimisetapp viiakse läbi maksejõuetusmenetluses, välja arvatud ennetava saneerimise menetlus.

Määrust (EL) 2015/848 kohaldavates liikmesriikides viiakse likvideerimisetapp läbi määruse (EL) 2015/848 A lisas sätestatud maksejõuetusmenetluses, välja arvatud ennetava saneerimise menetlus.

2. Käesoleva direktiiviga ei piirata direktiivi 2001/23/EÜ ega seda rakendavate riigisiseste õigusnormide kohaldamist.

Direktiivi 2001/23/EÜ artikli 5 lõike 1 kohaldamisel käsitatakse likvideerimisetappi, kui seda viiakse läbi menetluste raames, mis võib lõppeda võlgniku likvideerimisega, pankrotimenetlusena või mis tahes analoogse maksejõuetusmenetlusena võõrandaja vara likvideerimiseks pädeva riikliku asutuse järelevalve all.

2. PEATÜKK

Ettevalmistusetapp

Artikkel 23

Ettevalmistava maksejõuetushalduri nimetamine

1. Liikmesriigid tagavad, et võlgniku algatuse korral algab ettevalmistusetapp ettevalmistava maksejõuetushalduri määramisel. Ettevalmistava maksejõuetushalduri määramise kord kehtestatakse riigisisese õigusega.

2. Liikmesriigid tagavad, et ettevalmistav maksejõuetushaldur on sõltumatu võlgnikust ja võlgnikuga lähedalt seotud isikutest. Liikmesriigid võivad ette näha täiendavaid nõudeid, mis puudutavad ettevalmistava maksejõuetushalduri sõltumatust omakapitali omanikest või võlausaldajatest.

3. Liikmesriigid tagavad, et ettevalmistavaks maksejõuetushalduriks võib määrata üksnes isikuid, kes vastavad kriteeriumidele, mida maksejõuetushaldurite suhtes kohaldatakse selles liikmesriigis, kus *pre-pack*-menetlus toimub.

Artikkel 24

Ettevalmistusetapi suhtes kohaldatavad põhimõtted

1. Liikmesriigid tagavad, et ettevalmistusetapis toimuv müügiprotsess on konkurentsivõimeline, läbipaistev ja õiglane ning vastab turureeglitele.

2. Liikmesriigid tagavad, et ettevalmistav maksejõuetushaldur, vajaduse korral võlgniku abiga:

a) põhjendab, miks on tema arvates täidetud lõikes 1 sätestatud nõuded;

b) soovitab kooskõlas artikliga 33 *pre-pack*-menetluse raames võlgniku ettevõtte või selle osa omandajaks parima pakkumuse esitajat;

c) esitab avalduse selle kohta, et tema poolt läbi viidud hindamise alusel ei kujuta parim pakkumus endast võlausaldajate parimate huvide testi rikkumist.

Ettevalmistav maksejõuetushaldur dokumenteerib kõik müügiprotsessi etapid ja annab nende kohta aru kirjalikult. Need dokumendid ja aruanded tehakse kättesaadavaks digitaalsel kujul ja õigeaegselt. Liikmesriigid tagavad, et ettevalmistava maksejõuetushalduri suhtes kohaldatakse samu konfidentsiaalsusnõudeid kui maksejõuetushalduri suhtes.

3. Liikmesriigid võivad ette näha, et kooskõlas artikli 29 lõikega 3 korraldatakse avalik enampakkumine, et tagada õiglase turuhinna realiseerimine. Liikmesriigid võivad ette näha, et selline avalik enampakkumine korraldatakse eelkõige olukorras, kus üks või mitu võlausaldajat tõendavad, et on põhjendatud kahtlus selles osas, kas ettevalmistava maksejõuetushalduri soovitatud parim pakkumus kajastab õiglast turuhinda. Sellise avaliku enampakkumise korraldamisel võivad liikmesriigid ette näha, et lõikes 1 ja lõike 2 punktis a sätestatud kohustusi ei kohaldata ettevalmistava maksejõuetushalduri suhtes.

4. Liikmesriigid võivad ette näha, et kui võlausaldajad kiidavad kooskõlas riigisisese õigusega heaks lõike 2 punktis b osutatud soovituse, ei kohaldata lõiget 1 ja lõike 2 punkti a.

5. Liikmesriigid tagavad, et:

a) kui likvideerimisetappi ei järgne, maksab ettevalmistavale maksejõuetushaldurile tasu võlgnik;

b) kui likvideerimisetapp järgneb, kaetakse ettevalmistava maksejõuetushalduri tasu pankrotivarast.

Artikkel 25

Konkreetsete täitemeetmete peatamine

Liikmesriigid tagavad, et kui võlgnik on ettevalmistusetapis olukorras, kus tema maksejõuetus on tõenäoline, või võlgnik on riigisisese õiguse kohaselt maksejõuetu, siis on võimalik peatada konkreetsed täitemeetmed kooskõlas direktiivi (EL) 2019/1023 artiklitega 6 ja 7 kas ettevalmistusetapis või muud liiki maksejõuetusmenetluse raames, kus võlgnik säilitab täieliku või vähemalt osalise kontrolli oma varade ja ettevõtte igapäevase tegevuse üle ning kus võlgniku ettevõtte või selle osa müüki tegevust jätkava ettevõttena saab jätkata ja see lõpule viia.

Artikkel 26

Likvideerimisetapi algatamise peatamine

Liikmesriigid võivad ette näha, et kui võlausaldaja esitab ettevalmistusetapis maksejõuetusavalduse, võib likvideerimisetapi algatamise peatada, kui juhtumi asjaolusid arvesse võttes ei oleks likvideerimisetapi algatamine võlausaldajate üldistes huvides.

Artikkel 27

Ettevalmistusetapi lõpetamine

1. Liikmesriigid näevad ette, et ettevalmistusetapp on ajaliselt piiratud.

2. Liikmesriigid võivad ette näha, et ettevalmistusetapi saab lõpetada, kui:

a) võlgnik ei osuta vajalikku abi vastavalt artikli 24 lõikele 2;

b) võlgnik ei tegutse ettevalmistusetapis nõuetekohase hoolsusega; või

c) ettevalmistusetapil ei ole mingeid mõistlikke eduväljavaateid.

3. PEATÜKK

Likvideerimisetapp

Artikkel 28

Likvideerimisetapp

Liikmesriigid tagavad, et likvideerimisetapp algab, kui vastavalt riigisisesele õigusele tehakse otsus artikli 22 lõikes 1 osutatud maksejõuetusmenetluse algatamise kohta.

Artikkel 29

Likvideerimisetapi suhtes kohaldatavad põhimõtted

1. Liikmesriigid tagavad, et likvideerimisetapi algatamisel annab kohus või pädev asutus loa müüa võlgniku ettevõte või selle osa vähemalt ühel järgmistest juhtudest:

a) omandaja on ettevalmistava maksejõuetushalduri soovitatud, tingimusel et ettevalmistav maksejõuetushaldur on esitanud arvamuse, mis kinnitab, et ettevalmistusetapis aset leidnud müügiprotsess vastas artikli 24 lõikes 1 sätestatud nõuetele ning kohus või pädev asutus on veendunud, et artikli 24 lõigete 1 ja 2 kohased nõuded on täidetud;

b) omandaja valitakse avalikul enampakkumisel, kui liikmesriigid näevad sellise enampakkumise ette kooskõlas käesoleva artikli lõikega 3; või

c) võlausaldajad kiidavad omandajale müümise heaks, nagu on osutatud artikli 24 lõikes 4.

2. Liikmesriigid võivad ette näha, et võlausaldajad kiidavad lõike 1 punkti c kohase võlgniku ettevõtte või selle osa müügi heaks ilma kohtu või pädeva asutuse loata, kui riigisisese õiguse kohaselt on võlgniku ettevõtte või selle osa müümiseks vaja võlausaldajate nõusolekut.

3. Artikli 24 lõikes 3 osutatud avalik enampakkumine ei tohi kesta kauem kui kolm kuud.

Esialgse pakkumusena kasutatakse avalikul enampakkumisel ettevalmistava maksejõuetushalduri valitud pakkumust.

Liikmesriigid tagavad, et esialgse pakkumuse tegijale ettevalmistusetapis pakutud kaitsemeetmed on kohased ja proportsionaalsed.

4. Liikmesriigid näevad ette, et kohus või pädev asutus võib otsustada hinnata, kas võlgnik on tegevust jätkav ettevõte, kui parim pakkumine ei pruugi vastata võlausaldajate parimate huvide testi kriteeriumile.

Kui riigisisese õiguse kohaselt on võlgniku ettevõtte või selle osa müümiseks vaja võlausaldajate nõusolekut, võivad liikmesriigid ette näha, et võlausaldajad võivad teha esimeses lõigus osutatud otsuse ilma kohtu või pädeva asutuse osaluseta.

Artikkel 30

Täitmisele kuuluvate lepingute üleandmine või lõpetamine

1. Liikmesriigid tagavad, et võlgniku ettevõtte või selle osa omandajale antakse üle täitmisele kuuluvad lepingud, mis on vajalikud selle ettevõtte tegevuse jätkamiseks ja mille peatamine tooks kaasa ettevõtte tegevuse seiskumise. Üleandmiseks ei ole tarvis võlgniku vastaspoole või -poolte nõusolekut.

Esimest lõiku ei kohaldata juhul, kui võlgniku ettevõtte või selle osa omandaja on võlgniku vastaspoole või -poolte konkurent.

2. Liikmesriigid võivad ette näha, et sõltuvalt lepingu liigist, poolte olemusest või ettevõtte huvidest on nõutav võlgniku vastaspoole või -poolte nõusolek.

3. Ilma et see piiraks muid lõpetamisõigusi, võivad liikmesriigid ette näha, et vastaspool või -pooled võivad lõpetada lõike 1 alusel üle antud täitmisele kuuluvad lepingud vähemalt kolmekuulise etteteatamistähtajaga alates üleandmisest, kui lepingu üleandmine kahjustaks ebaõiglaselt vastaspoolt või -pooli.

4. Liikmesriigid võivad ette näha, et täitmisele kuuluvaid lepinguid, mis on seotud intellektuaal- ja tööstusomandiõiguste litsentsidega, mille litsentsiandjaks on võlgnik, ei lõpetata ilma litsentsisaaja nõusolekuta.

Artikkel 31

Pre-pack-menetluse raames omandatud ettevõtte võlad ja kohustused

1. Ilma et see piiraks artikli 30 ja artikli 38 lõigete 1 ja 2 kohaldamist ning töösuhetest tulenevaid kohustusi, mis on seotud ettevõtte või selle osa müügiga, tagavad liikmesriigid, et omandaja omandab võlgniku ettevõtte või selle osa võlgadest ja kohustustest vabana, välja arvatud juhul, kui omandaja väljendab sõnaselget nõusolekut ettevõtte või selle osa võlad ja kohustused üle võtta.

2. Lõikega 1 ei piirata selliste riigisiseste õigusaktide kohaldamist, millega nähakse ette, et kui hinnatakse omandaja vastutust kahju eest, siis võetakse arvesse võlgniku käitumist, kui see käitumine on kohaldatava õiguse kohaselt omistatav omandajale.

Artikkel 32

Kaebuste peatav mõju

Liikmesriigid võivad ette näha, et kui riigisiseses õiguses on ette nähtud võimalus kaevata edasi kohtu või pädeva asutuse otsused, mis on seotud võlgniku ettevõtte või selle osa müügi lubamise või teostamisega, ei ole sellistel kaebustel peatavat mõju, välja arvatud juhul, kui on võetud piisavad meetmed, et katta mis tahes kahju, mis võib müügi põhjendamatust peatamisest tuleneda, näiteks nõue, et kaebuse esitaja peab esitama tagatise või et ta on sellise kahju eest vastutav.

4. PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 33

Parima pakkumuse valimise kriteeriumid

Liikmesriigid kehtestavad *pre-pack*-menetluses parima pakkumuse valimise kriteeriumid. Liikmesriigid tagavad, et need kriteeriumid on samad, mis maksejõuetusmenetluses konkureerivate pakkumuste hulgast valimise kriteeriumid.

Liikmesriigid võivad lisada esimeses lõigus osutatud kriteeriumide hulka töökohtade säilitamise.

Artikkel 34

Ettevalmistavate maksejõuetushaldurite ja maksejõuetushaldurite tsiviilvastutus

Liikmesriigid tagavad, et ettevalmistavad maksejõuetushaldurid ja maksejõuetushaldurid vastutavad kahju eest, mis on tekitatud võlausaldajatele tahtlikult või hooletuse tõttu käesoleva jaotise kohaste kohustuste täitmata jätmisega.

Artikkel 35

Võlgnikuga lähedalt seotud isikud müügiprotsessis

1. Liikmesriigid tagavad, et võlgnikuga lähedalt seotud isikutel on õigus omandada võlgniku ettevõte või selle osa, eeldusel et täidetud on kõik järgmised tingimused:

a) võlgnikuga lähedalt seotud isikud avaldavad ettevalmistavale maksejõuetushaldurile esitatavas pakkumuses oma suhte võlgnikuga;

b) punktis a osutamata isikud saavad asjakohast teavet võlgnikuga lähedalt seotud isikute ning nende ja võlgniku vahelise suhte kohta;

c) artikli 29 lõike 1 punkti a kohasel juhul hinnatakse artikli 24 lõike 2 punktis c osutatud ettevalmistava maksejõuetushalduri avalduse koostamise eesmärgil seda, kas tegemist on tegevust jätkava ettevõttega;

d) isikutele, kes ei ole võlgnikuga lähedalt seotud, antakse pakkumuse tegemiseks piisavalt aega.

Liikmesriigid näevad ette, et kui leiab tõendamist, et võlgnikuga lähedalt seotud isik ei täitnud esimese lõigu punktis a sätestatud tingimusi, võib kohus või pädev asutus artikli 31 lõikes 1 osutatud eelise tühistada.

2. Kui võlgnikuga lähedalt seotud isiku pakkumust peetakse parimaks pakkumuseks, võivad liikmesriigid kehtestada võlgniku ettevõtte või selle osa müügi lubamise ja teostamise suhtes täiendavad kaitsemeetmed.

Artikkel 36

Vaherahastamine

1. Vaherahastamise tarviduse korral tagavad liikmesriigid, et:

a) vaherahastamist ei tunnistata tühiseks, kehtetuks tunnistatavaks ega täitmisele mittekuuluvaks; ning

b) vaherahastamise andjatele ei teki tsiviil-, haldus- või kriminaalvastutust sellel alusel, et selline rahastamine kahjustab kõikide võlausaldajate huvisid, välja arvatud juhul, kui riigisiseses õiguses on sätestatud sellise vastutuse osas muud alused.

2. Liikmesriigid võivad ette näha, et uue rahastamise või vaherahastuse andjatel on õigus saada järgnevas maksejõuetusmenetluses väljamakseid eelisjärjekorras enne võlausaldajaid, kellel oleks muidu prioriteetsed või samas järgus olevad nõuded.

3. Võttes arvesse maksejõuetusmenetluse käigus tekkivate nõuete rahuldamisjärke, võivad liikmesriigid ette näha, et:

a) tagatisõigused müügitulu suhtes võib anda vaherahastuse andjatele tagasimaksete tagamiseks, ning

b) kui vaherahastamist pakuvad huvitatud pakkujad, võib selle tasaarvestada väljavalitud pakkumuse alusel makstava hinnaga.

4. Liikmesriigid võivad ette näha, et lõiget 1 kohaldatakse üksnes vaherahastuse suhtes, mille suhtes on kohaldatud eelkontrolli.

Artikkel 37

Ostueesõigus ja tasaarvestuspakkumus

1. Ilma et see piiraks artikli 38 lõiget 1, tagavad liikmesriigid, et pakkujatele ei anta ostueesõigust. Liikmesriigid võivad ette näha, et seadusjärgseid ostueesõigusi, mida võlgniku maksejõuetus ei mõjuta, saab kasutada ja need kuuluvad täitmisele.

2. Liikmesriigid tagavad, et juhul kui *pre-pack*-menetlusega hõlmatud ettevõte on tagatisõigustega koormatud, võivad neist õigustest kasu saavad võlausaldajad tasaarvestada oma nõudeid ostuhinnaga üksnes summas, mis ei ületa ettevõtte turuväärtust.

Artikkel 38

Võlausaldajate huvide kaitse

1. Liikmesriigid tagavad, et tagatisõigused või muud tagatisega seotud huvid vabastatakse *pre-pack*-menetluse käigus samade nõuete alusel, mida kohaldataks riigisisese õiguse alusel läbi viidavates maksejõuetusmenetlustes.

2. Liikmesriigid, kelle õigusaktides sätestatakse, et tagatisõiguste vabastamiseks on vaja maksejõuetusmenetluste tagatud nõuete omajate nõusolekut, võivad ette näha, sellist nõusolekut *pre-pack*-menetluse käigus ei nõuta.

Artikkel 39

Konkurentsiõiguse menetluste mõju pakkumuse ajastusele või edukale tulemusele

1. Liikmesriigid tagavad, et kui mõnest konkurentsiõiguse menetlusest või konkurentsiasutuse negatiivsest otsusest, mis käsitleb ettevalmistusetapis tehtud pakkumust, tuleneb märkimisväärne viivituse oht, võtab ettevalmistav maksejõuetushaldur või võlgnik asjakohaseid meetmeid alternatiivsete pakkumuste esitamiseks.

2. Liikmesriigid tagavad, et ettevalmistav maksejõuetushaldur võib saada teavet selliste kohaldatavate konkurentsiõiguse menetluste ja selliste menetluste tulemuste kohta, mis võivad mõjutada pakkumuse ajastust või edukat tulemust, tingimusel et teabe avalikustamine konkurentsiasutuse poolt ei ole vastuolus riigisiseste õigusnormidega ärisaladuste kaitse kohta. Sellisel juhul kehtib ettevalmistavale maksejõuetushaldurile konfidentsiaalsuse kohustus vastavalt riigisisesele õigusele.

3. Liikmesriigid tagavad, et pakkumuse võib kõrvale jätta, kui sellest tuleneb märkimisväärne viivituse oht, nagu on osutatud lõikes 1, eeldusel et täidetud on mõlemad järgmised tingimused:

a) pakkumus ei ole ainus pakkumus; ning

b) viivitus ettevõtte müügil asjaomasele pakkujale kahjustaks võlgniku ettevõtet või selle osa.

V JAOTIS

JUHTIDE KOHUSTUS TAOTLEDA MAKSEJÕUETUSMENETLUSE ALGATAMIST JA JUHTIDE TSIVIILVASTUTUS

Artikkel 40

Juhtide kohustused

1. Liikmesriigid tagavad, et riigisisese õiguse kohaselt maksejõuetuks muutunud äriühingu juhtide kohustuseks on esitada maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus, välja arvatud ennetava saneerimise menetluse algatamise avaldus.

Liikmesriikides, kus kohaldatakse määrust (EL) 2015/848, viitab maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise kohustus kõnealuse määruse A lisas sätestatud menetlustele, välja arvatud ennetava saneerimise menetluse korral.

2. Lõikes 1 osutatud avaldus esitatakse maksejõuetusmenetluse teostamiseks pädevale kohtule või asutusele kolme kuu jooksul pärast seda, kui juhid said teada või kui põhjendatult eeldatakse, et nad said teada, et äriühing on vastavalt riigisisesele õigusele maksejõuetu.

Artikkel 41

Maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse esitamise kohustuse mittekohaldamine või peatumine

1. Liikmesriigid võivad ette näha, et artikli 40 lõikes 1 osutatud kohustust ei kohaldata juhtide suhtes, kes on füüsilised isikud ja vastutavad isiklikult äriühingu kogu võla eest.

2. Liikmesriigid võivad sätestada, et artikli 40 lõikes 1 osutatud kohustust saab täita, teavitades avalikkust äriühingu maksejõuetusest avalikus registris avaldatava teatega enne artikli 40 lõikes 2 osutatud tähtaja möödumist, et tagada võlausaldajatele võimalus taotleda maksejõuetusmenetluse algatamist.

3. Liikmesriigid võivad sätestada, et artikli 40 lõikes 1 osutatud kohustuse täitmine peatub, kui juhid võtavad meetmeid, mille eesmärk on vältida maksejõuetu äriühingu võlausaldajatele kahju tekitamist ja tagada kõigile võlausaldajatele kaitse tase, mis on samaväärne artikli 40 lõikes 1 osutatud kohustusega tagatud kaitsega.

Artikkel 42

Juhtide tsiviilvastutus

1. Liikmesriigid tagavad, et maksejõuetu äriühingu juhid vastutavad kooskõlas riigisisese õigusega kahju eest, mis on võlausaldajatele tekitatud, kuna juhid ei ole täitnud artiklis 40 osutatud kohustust.

2. Kui liikmesriigid on kasutanud artikli 41 lõikes 3 ette nähtud võimalust, tagavad nad, et juhid, kes võtavad nimetatud lõikes osutatud meetmeid, vastutavad kooskõlas riigisisese õigusega võlausaldajatele tekitatud kahju eest, mida ei oleks tekitatud, kui oleks esitatud maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus vastavalt artikli 40 lõikele 1.

3. Liikmesriigid võivad ette näha, et käesoleva artikli lõikes 2 osutatud vastutus on välistatud, kui ja niivõrd kui juhid suudavad objektiivsete asjaolude alusel tõendada, et on mõistlikult tõenäoline, et võetud meetmed tagavad võlausaldajatele samaväärse või parema tulemuse, kui on tagatud artikli 40 lõikes 1 osutatud kohustusega.

Artikkel 43

Seos muude õigusaktidega

Käesolev jaotis ei piira direktiivi (EL) 2019/1023 artikli 7 kohaldamist.

VI JAOTIS

PANKROTITOIMKONNAD

1. PEATÜKK

Pankrotitoimkonna moodustamine ja selle liikmed

Artikkel 44

Pankrotitoimkonna moodustamine

1. Liikmesriigid tagavad, et pankrotitoimkond moodustatakse pärast maksejõuetusmenetluse algatamist, kui võlausaldajate üldkoosolek otsustab seda teha või seda taotleb või juhul kui riigisiseses õiguses ei ole võlausaldajate üldkoosoleku korraldamine ette nähtud, siis kui võlausaldajad seda taotlevad kooskõlas riigisisese õigusega.

2. Liikmesriigid võivad ette näha, et pankrotitoimkonna võib moodustada enne maksejõuetusmenetluse algatamist kooskõlas riigisisese õigusega.

Liikmesriigid tagavad, et pankrotitoimkonna koosseis otsustatakse selle moodustamisel.

3. Liikmesriigid võivad ette näha, et pankrotitoimkonda ei moodustata, kui nad võlgniku majandustegevuse olemuse ja ulatusega seotud asjaolude tõttu otsustavad, et pankrotitoimkonna moodustamise kulud kaaluksid üles kasu. Liikmesriigid tagavad, et need asjaolud, sealhulgas pankrotivara vähene majanduslik tähtsus, võlausaldajate väike arv, võlgniku väiksus või negatiivne mõju võlgniku finantsolukorrale tulenevalt võimalikest viivitustest pankrotitoimkonna moodustamisel, on riigisiseses õiguses selgelt sätestatud.

Artikkel 45

Pankrotitoimkonna liikmete nimetamine ja koosseis

1. Kui artikli 44 kohaselt moodustatakse pankrotitoimkond, tagavad liikmesriigid, et selle liikmed nimetatakse põhjendamatu viivituseta ametisse kas võlausaldajate üldkoosolekul või kohtu otsusega.

2. Liikmesriigid tagavad, et pankrotitoimkonna koosseis kajastab võimalikult õiglaselt võlausaldajate erinevaid huve.

Kui võlausaldajate hulka kuuluvad töötajad, tagavad liikmesriigid, et neid töötajaid või nende esindajaid võib nimetada pankrotitoimkonda, välja arvatud juhul, kui on olemas vähemalt mingi muu samaväärne mehhanism maksejõuetusmenetluses töötajate huvide esindamiseks.

Liikmesriigid võivad ette näha, et pankrotitoimkonna liikmeteks võib nimetada ka teisi isikuid ja üksusi peale võlausaldajate.

3. Liikmesriigid tagavad, et pankrotitoimkonna liikmeteks võib nimetada ka piiriüleseid võlausaldajaid.

4. Liikmesriigid tagavad, et kui riigisiseses õiguses on ette nähtud võimalus kaebuse esitamiseks, võib iga riigisisese õiguse kohaselt määratletud huvitatud isik vaidlustada kohtus ühe või mitme pankrotitoimkonna liikme nimetamise põhjendusel, et nimetamine ei toimunud kooskõlas kohaldatava õigusega.

Artikkel 46

Liikmete ametist vabastamine ja asendamine

1. Liikmesriigid kehtestavad normid, milles täpsustatakse põhjused ning menetlused pankrotitoimkonna liikmete ametist vabastamiseks ja asendamiseks. Samuti reguleeritakse nende normidega olukordi, kus pankrotitoimkonna liikmed astuvad tagasi või ei ole võimelised oma ülesandeid täitma.

2. Lõikes 1 osutatud ametist vabastamise põhjuste hulka kuulub vähemalt tahtlik või raske hooletuse tõttu toimunud kohustuste raske rikkumine, mis on seotud kõigi võlausaldajate huvidega, näiteks huvide konflikti olukorrad.

2. PEATÜKK

Pankrotitoimkonna töömeetodid ja ülesanded

Artikkel 47

Pankrotitoimkonna töömeetodid

1. Liikmesriigid kehtestavad normid, milles täpsustatakse pankrotitoimkonna töömeetodite järgmisi aspekte:

a) hääletuskord, sealhulgas hääleõigus ja vajalik kvoorum;

b) huvide konfliktid;

c) teabe konfidentsiaalsus;

d) tehtud otsuste dokumenteerimine.

2. Liikmesriigid tagavad, et pankrotitoimkonnad saavad oma töömeetodeid protokollidega veelgi täpsustada, tingimusel et need protokollid vastavad lõikes 1 sätestatud normidele. Sellised protokollid tehakse kättesaadavaks vähemalt kohtule ja maksejõuetushaldurile.

3. Liikmesriigid näevad ette, et pankrotitoimkonna liikmetel on lubatud osaleda ja hääletada kas isiklikult või elektrooniliste vahendite abil. Liikmesriigid võivad ette näha, et pankrotitoimkonna liikmetele antakse võimalus hääletada kirjalikult.

4. Liikmesriigid tagavad, et pankrotitoimkonna liikmeid võib esindada nõuetekohaselt volitatud isik.

Artikkel 48

Pankrotitoimkonna ülesanded, õigused ja kohustused

1. Liikmesriigid tagavad, et pankrotitoimkonnal on õigused, mis tagavad tema osalemise maksejõuetusmenetluses ja võimaldavad tal kontrollida maksejõuetushaldurite tegevust või, kui võlgnik säilitab oma vara käsutusõiguse, võlgniku tegevust, sealhulgas:

a) õigus ära kuulata maksejõuetushaldureid ja olla nende poolt ära kuulatud kõiki võlausaldajaid huvitavates küsimustes, sealhulgas olulistes otsustes, nagu vara müük väljaspool tavapärast majandustegevust;

b) õigus olla maksejõuetusmenetluses ära kuulatud;

c) õigus nõuda ja saada asjakohast ja vajalikku teavet esindatud võlausaldajatelt ja maksejõuetushalduritelt või võlgnikult, kui võlgnik säilitab oma vara käsutusõiguse.

Liikmesriigid võivad ette näha, et pankrotitoimkonnal on õigus määrata sekretär ja küsida välist nõu küsimustes, mille suhtes nende esindatavatel võlausaldajatel on huvid.

2. Liikmesriigid tagavad, et pankrotitoimkond esindab oma tegevuse ajal võlausaldajate huve ja tegutseb maksejõuetushaldurist sõltumatult.

Liikmesriigid tagavad, et pankrotitoimkonna liikmed esindavad võlausaldajate huve ja tegutsevad pankrotitoimkonna ülesannete täitmisel heas usus.

3. Liikmesriigid võivad anda pankrotitoimkonnale volitused kiita heaks teatavad otsused või õigustoimingud. Sellisel juhul piiritlevad liikmesriigid täpselt küsimused, mille kohta sellist heakskiitu nõutakse ning need küsimused võivad hõlmata kõiki menetluse seisukohast eriti olulisi otsuseid.

4. Liikmesriigid tagavad, et võlausaldajad, pankrotitoimkonna liikmed ja kõik pankrotitoimkonda abistavad spetsialistid säilitavad kogu toimkonna tegevusega seoses saadud konfidentsiaalse teabe konfidentsiaalsuse.

Artikkel 49

Kulud ja tasud

1. Liikmesriigid määravad kindlaks, kes kannab pankrotitoimkonna või selle üksikliikmete kulud, mis tulenevad artiklis 48 osutatud ülesannete täitmisest.

2. Kui lõikes 1 osutatud kulud kaetakse pankrotivarast, tagavad liikmesriigid, et pankrotitoimkond või selle üksikliikmed peavad selliste kulude kohta arvestust, ning kohtul, pädeval asutusel või maksejõuetushalduril on õigus põhjendamatuid või ebaproportsionaalseid kulusid piirata.

3. Kui liikmesriigid lubavad pankrotitoimkonna liikmetele tasu maksta ja see tasu makstakse pankrotivarast, tagavad nad, et tasu on proportsionaalne täidetud ülesannetega.

Artikkel 50

Vastutus

1. Liikmesriigid tagavad, et kohaldatakse vähemalt üht järgmistest normidest:

a) pankrotitoimkonna liikmed on toimkonna liikmena tegutsemise korral isiklikust vastutusest vabastatud, välja arvatud juhul, kui on tuvastatud, et nad on tahtlikult või raske hooletuse tõttu rikkunud oma kohustusi, mis on seotud võlausaldajate huvidega;

b) pankrotitoimkonna liikmete isiklik vastutus toimkonna liikmena tehtud toimingute eest on kaetud kindlustusega, mille kulud kaetakse pankrotivarast vastavalt artikli 49 lõikele 2.

2. Kui liikmesriigid annavad pankrotitoimkonnale õiguse kiita heaks teatavad otsused või tehingud, võivad liikmesriigid ette näha, et pankrotitoimkonna liikmetel on sama vastutus nagu maksejõuetushalduril.

VII JAOTIS

RIIGISISESTE MAKSEJÕUETUSALASTE ÕIGUSAKTIDE LÄBIPAISTVUSE SUURENDAMISE MEETMED

Artikkel 51

Põhiteabeleht

1. Ilma et see piiraks lõike 10 kohaldamist, koostab iga liikmesriik hiljemalt 22. juuliks 2029 põhiteabelehe maksejõuetusmenetlust käsitleva riigisisese õiguse oluliste elementide kohta (edaspidi „põhiteabeleht“) ja esitab selle komisjonile Euroopa e-õiguskeskkonna portaali kaudu.

2. Põhiteabelehed koostatakse ühes liidu institutsioonide ametlikus keeles.

3. Põhiteabelehe sisu on kokkuvõtlik, täpne, selge ja mittetehniline ning selles esitatakse faktiteavet.

4. Põhiteabeleht sisaldab järgmisi punkte järgmises järjekorras:

a) maksejõuetusmenetluse algatamise tingimused;

b) nõuete esitamise, kontrollimise ja tunnustamise reeglid;

c) võlausaldajate nõuete rahuldamisjärkude kindlaksmääramise ja maksejõuetusmenetluse raames toimuvast vara realiseerimisest saadava tulu jaotamise reeglid;

d) maksejõuetusmenetluste keskmine teatatud kestus, nagu on osutatud direktiivi (EL) 2019/1023 artikli 29 lõike 1 punktis b.

5. Lõike 4 punktis a osutatud punkt sisaldab:

a) loetelu isikutest, kes võivad taotleda maksejõuetusmenetluse algatamist;

b) loetelu tingimustest, mis viivad maksejõuetusmenetluse algatamiseni;

c) teavet selle kohta, kuidas ja kellele esitada maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus;

d) teavet selle kohta, kuidas ja millal teavitatakse võlgnikku otsusest, kas maksejõuetusmenetlus algatatakse.

6. Lõike 4 punktis b osutatud punkt sisaldab:

a) loetelu isikutest, kes võivad esitada nõude;

b) loetelu nõude esitamise tingimustest;

c) teavet nõude esitamise tähtaja kohta;

d) teavet selle kohta, kust saada nõude esitamise vorm, kui see on olemas;

e) teavet selle kohta, kuidas ja kellele nõue esitada;

f) teavet selle kohta, kuidas nõuet kontrollitakse ja tunnustatakse.

7. Liikmesriigid ajakohastavad lõikes 4 osutatud teabe ühe kuu jooksul pärast oma riigisiseses õiguses tehtud mis tahes asjakohaste muudatuste jõustumist. Põhiteabeleht sisaldab järgmist kinnitust: „Käesolev põhiteabeleht sisaldab õigeid andmeid … [teabe komisjonile esitamise või ajakohastamise kuupäeva] seisuga“.

8. Komisjon tagab, et põhiteabeleht on üldsusele kättesaadav inglise, prantsuse ja saksa keeles ning originaalkeeles, kui see on erinev, Euroopa e-õiguskeskkonna portaalis iga liikmesriigi maksejõuetus-/pankrotiõigust käsitlevas rubriigis.

9. Komisjonil on õigus muuta rakendusaktidega põhiteabelehe vormi. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 53 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

10. Liikmesriigid, kus kohaldatakse määrust (EL) 2015/848, esitavad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud põhiteabelehe otsusega 2001/470/EÜ loodud tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku kaudu kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 86.

VIII JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 52

Erakorralised meetmed

1. Liikmesriigid võivad teha erandi II, V ja VI jaotist ülevõtvate riigisiseste sätete kohaldamisest erakorralistes olukordades, mis häirivad tõsiselt majandustegevust liikmesriikide või nende piirkondade tasandil, kui ja niivõrd kui neid jaotisi ülevõtvate riigisiseste sätete kohaldamine tooks kaasa ulatusliku maksejõuetuste tekkimise ohu, sealhulgas äriühingute puhul, kes oleksid tavalistes tingimustes elujõulised.

2. Lõikes 1 osutatud erand ja selle kestus peavad olema proportsionaalsed ja piirduma sellega, mis on vajalik kõnealuses lõikes osutatud tõsise häire piiramiseks, leevendamiseks, kõrvaldamiseks või ärahoidmiseks.

3. Liikmesriigid teatavad komisjonile lõikes 1 osutatud erandist ühe kuu jooksul pärast selle jõustumist.

Kui komisjoni teavitatakse vastavalt esimesele lõigule, loetlevad liikmesriigid käesoleva direktiivi sätted, millest nad kõrvale kaldusid, erandi aluseks olevate erandlike asjaolude laadi ja ulatuse, erandi kestuse ning põhjused, miks erandit peetakse lõikes 1 osutatud majandustegevuse tõsiste häirete piiramiseks, leevendamiseks, kõrvaldamiseks või ärahoidmiseks hädavajalikuks. Komisjon teatab erandist põhjendamatu viivituseta teistele liikmesriikidele.

4. Lõikes 1 osutatud erandi maksimaalne kestus võib olla üks aasta.

Kui ja niivõrd kui majandustegevust tõsiselt häiriv erakorraline olukord püsib, võib erandit pikendada kuni kuue kuu pikkuste perioodide võrra, tingimusel et liikmesriik teavitab sellest komisjoni hiljemalt kolm kuud enne eelmise erandi kehtivusaja lõppu. Pikendamine jõustub, välja arvatud juhul, kui komisjon esitab hiljemalt üks kuu enne kõnealuse eelmise erandi kehtivusaja lõppu vastuväite, et pikendamine ei vasta lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuetele.

Artikkel 53

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab saneerimise ja maksejõuetuse komitee, mis on loodud direktiivi (EL) 2019/1023 artikliga 30. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 54

Läbivaatamine

Hiljemalt 22. jaanuariks 2034 ning seejärel iga viie aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande, milles hinnatakse käesoleva direktiivi kohaldamist ja mõju. Selle hinnangu alusel esitab komisjon asjakohasel juhul seadusandliku ettepaneku.

Artikkel 55

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 22. jaanuariks 2029. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi artiklite 15, 16 ja 17 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid, niivõrd kui need on seotud BARISega, käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud kuupäevaks või 10. juuliks 2029, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. II jaotist kohaldatakse üksnes selliste õigustoimingute suhtes, mis viiakse lõpule pärast lõike 1 esimeses lõigus osutatud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalike õigus- ja haldusnormide jõustumise kuupäeva.

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste normide teksti.

Artikkel 56

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 57

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 30. märts 2026

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
R. METSOLA	M. PANAYIOTOU

LISA

Artiklis 19 osutatud riiklikud registrid ja andmebaasid

1. Katastrid;
2. kinnistusraamatud;
3. vallasvara registrid, sealhulgas sõidukite, laevade ja õhusõidukite registrid, kui omandiõigus on registreeritud sellistes registrites;
4. annetuste registrid;
5. hüpoteegiregistrid;
6. registrid või andmebaasid, mis sisaldavad teavet väärtpaberite omandiõiguse kohta, näiteks määruse (EL) nr 909/2014 artiklis 2 määratletud väärtpaberite keskdepositooriumid;
7. kohustuste registrid, milles registreeritakse muu hulgas rendilepingud ning omandireservatsiooniga ostu-müügilepingud;
8. registrid, mis sisaldavad vara arestimise akte;
9. intellektuaalomandiõiguste registrid, sealhulgas patendi- ja kaubamärgiregistrid.